

NR 1(49)/2009
STYCZEŃ-LUTY

ISSN 1642-2244

VITA ACADEMICA

BIULETYN INFORMACYJNY PAPIESKIEJ AKADEMII TEOLOGICZNEJ W KRAKOWIE

612 lat Wydziału Teologicznego

Wizyta Ambasadora Libanu

Dzień Islamu

Konferencja o FAS

Bp prof. Julian Wojtkowski doktorem *honoris causa* PAT

3 marca br. odbyło się uroczyste posiedzenie Senatu z okazji nadania godności doktora *honoris causa* PAT JE ks. bp. prof. dr. hab. Julianowi Wojtkowskiemu

Spis treści

612 lat Wydziału Teologicznego.....	3
Wydarzyło się	4
Uroczyste promocje doktorskie.....	5
IX Dzień Islamu Imam – sprzymierzeniec księdza.....	7
XII Dzień Judaizmu Jak kolory tęczy.....	8
Ks. kard. Stanisław Dziwisz Pozdrowienie w synagodze.....	9
Konferencja Wolność i władza a życie publiczne.....	10
20 lat Międzywydziałowego Instytutu Bioetyki Historia i przyszłość bioetyki.....	11
Studia podyplomowe	12
Kazanie Pożegnanie śp. ks. prof. Zdzisława Klisia	15
<i>Homo via Ecclesiae</i>	16
Konferencja „Nie piję za jego zdrowie”	17
Czytelnia	19

VITA ACADEMICA

Biuletyn Informacyjny
Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie

Redakcja
ul. Franciszkańska 1, 31-004 Kraków
e-mail: rzecznik@pat.krakow.pl

Redaktor prowadzący: Jędrzej Majka
Opracowanie graficzne: Tomasz Sekunda
Korekta: Renata Komurka

Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych oraz
zastrzega sobie prawo do skrótów i redakcyjnego opracowania
tekstów przyjętych do druku.

Numer zamknięto 3 marca 2009 r.

Fot.: archiwum WN PAT
Fot. na okładce: arch. PAT

612 lat Wydziału Teologicznego

Eminencjo, Księżę Kardynale, Czcigodna Kapituło, Magnificencjo Księżę Rektorze, Wysoki Senacie, Księża Profesorzy, drodzy Studenci oraz wszyscy zebrani w tej przświetnej katedrze!

Spotykamy się dziś w katedrze wawelskiej w 612. rocznicę powołania Wydziału Teologicznego w Krakowie. Na prośbę królowej Jadwigi i jej małżonka Władysława Jagiełły ówczesny papież Bonifacy IX, 11 stycznia 1397 roku wydał bullę *Eximia devotionis affectus* erygującą Wydział Teologii w Krakowie. Wtedy uniwersytet krakowski w pełni zaistniał na mapie uniwersytetów europejskich. W ciągu wieku XV osiągnął poziom największych i najznakomitszych uniwersytetów ówczesnej Europy.

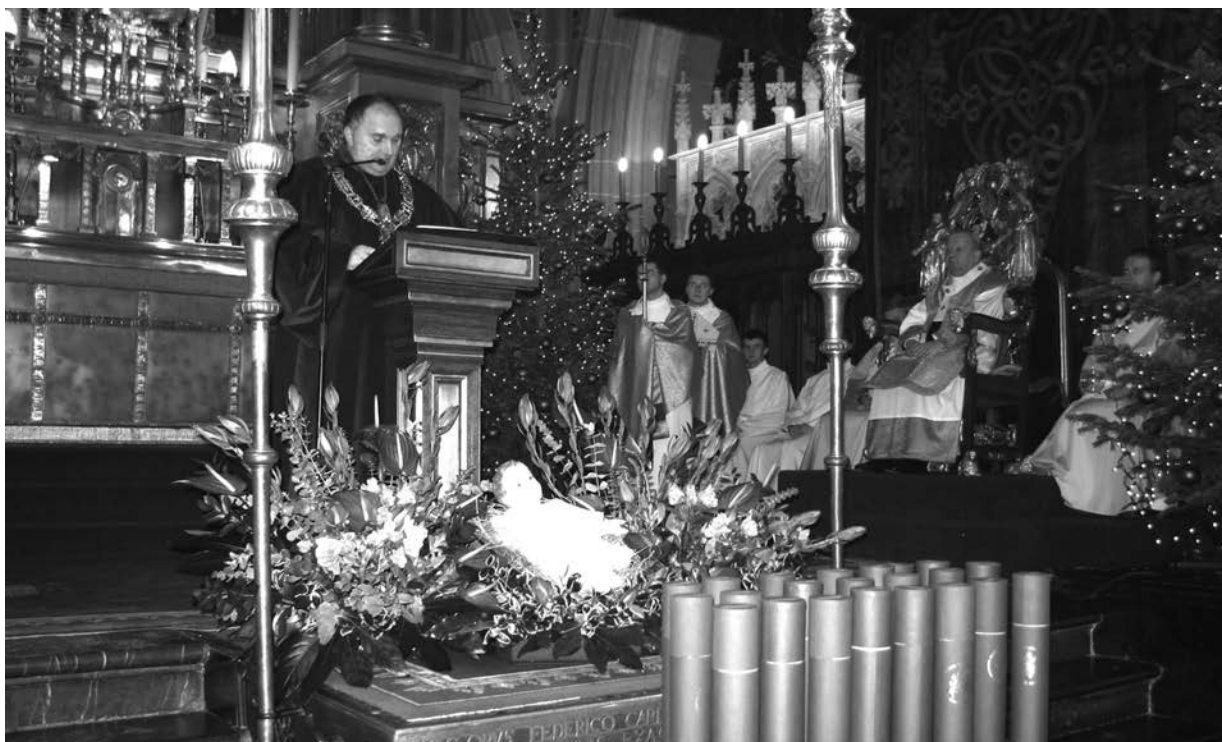
Obecnie Papieska Akademia Teologiczna w Krakowie jest spadkobierczynią Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jan Paweł II w 1997 roku mówił: „Papieska Akademia Teologiczna, razem z innymi uczelniami katolickimi w naszej Ojczyźnie, wnosi swój wkład w rozwój nauki i kultury polskiej, pozostając równocześnie szczególnym świadkiem naszej epoki – epoki zmagania o prawo do obecności uczelni teologicznych w krajobrazie akademickim współczesnej Polski”. Papieska Akademia Teologiczna w Krakowie (ufamy, że w niedługim czasie papieski uniwersytet) w obecnych czasach musi stawić czoła problemom społecznym, bowiem współczesny świat boryka się z wieloma, aksjologicznie niejednoznacznymi zjawiskami. Należą do nich: zjawisko globalizacji ze swoimi pozytywnymi i negatywnymi cechami; zjawisko coraz większego pluralizmu kulturowego; narastający terroryzm i agresja; mediatyzacja życia; ekologiczne zagrożenia świata; duch postmodernizmu z charakterystycznym dla niego relatywizmem i skrajnym indywidualizmem; wzrastający

konsumpcjonizm i uzależnienie od gadżetów cywilizacyjnych. Ponadto XXI wiek niesie ze sobą duże zagrożenia dla tożsamości uczelni wyższych, w tym także uniwersytetów. Przejawem owego kryzysu jest coraz większy wpływ ekonomii na jakość kształcenia. Poważnym problemem jest także rozdzielanie pracy badawczej i dydaktycznej. Podstawą awansu akademickiego i środowiskowego prestiżu są głównie wyniki prowadzonych badań, jak również umiejętność pozyskiwania na nie środków finansowych spoza uczelni. Ponadto zwiększa się odsetek studentów, którzy chcą *mieć wykształcenie* (mieć dyplom). Zmniejsza się przy tym liczba studentów, którzy *chcą być wykształceni* (mieć kompetencje). Żyjemy także w dobie psychobójstwa, a tzw. „duchowość globalna” odarta jest z sacrum.

Ksiądz kard. S. Dziwisz w zeszłym roku (11.01.2008) powiedział: „Trud szukania Prawdy i przybliżania jej współczesnemu człowiekowi jest podstawowym zadaniem Kościoła, który nie podlega chwilowym modom czy trendom myślowym, lecz buduje na Bogu, jako odwiecznej Prawdzie i Miłości oraz pragnie służyć słowem miłości i miłosierdzia wszystkim ludziom dobrej woli”. Papieska Akademia Teologiczna, jako uczelnia katolicka pragnie odpowiadać na ten apel, choć nie jest to łatwe zadanie.

W dzisiejszej Ewangelii uświadomiamy sobie, że wielki tłum chętnie słuchał Mistrza z Nazaretu (Mk 12, 37), choć Jezus mówił o prawdach trudnych, niewygodnych, a dla wielu kontrowersyjnych. Naśladując Mistrza, w szczególności sposób uczelnia katolicka jest powołana do głoszenia prawdy o królestwie Bożym. Warto więc przy okazji tej ważnej uroczystości przypomnieć sobie podstawowe cele, jakie powinny przyświecać współczesnej szkole wyższej. Kluczem do odkrycia owych celów jest pojęcie służby, która stanowi

(ciąg dalszy s. 6)

Wydarzyło się

☞ W dniach 8–10 stycznia ks. prof. dr hab. Maciej Ostrowski uczestniczył w sympozjum pastoralnym organizowanym przez Austriacki Instytut Pastoralny w Wiedniu. Sympozjum odbyło się w Salzburgu.

☞ 12 stycznia w 612. rocznicę powołania Wydziału Teologicznego w Krakowie, w katedrze wawelskiej sprawowana była Eucharystia, a następnie odbyły się uroczyste promocje doktorskie.

☞ 13 stycznia Międzywydziałowy Instytut Ekumenii i Dialogu zorganizował dyskusję „Światowy ruch ekumeniczny – 100 lat i co dalej?”. Spotkanie odbyło się w ramach Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan.

☞ 15 stycznia Międzywydziałowy Instytut Ekumenii i Dialogu był współorganizatorem XII Dnia Judaizmu w Kościele katolickim w Polsce.

☞ 16 stycznia Koło Naukowe Archeologów Chrześcijańskich zorganizowało sesję naukową „Cesarzowa Helena, matka Konstantyna Wielkiego – pierwszy chrześcijański archeolog”.

☞ 17 stycznia, w ramach XII Dnia Judaizmu w Kościele katolickim w Polsce, odbyło się spotkanie modlitwne żydów i chrześcijan w synagodze Tempel, w którym wziął udział ks. kard. Stanisław Dziwisz.

☞ 17 stycznia, w 80. urodziny ks. prof. Krzysztofa Szczygła i 20-lecie Instytutu Bioetyki odbyło się sympozjum jubileuszowe „Historia i przyszłość bioetyki”.

☞ 17 stycznia odbyło się spotkanie opłatkowe II Grupy Absolwentów Studium Teologii dla Świeckich Wydziału Teologicznego.

☞ 18–25 stycznia Międzywydziałowy Instytut Ekumenii i Dialogu był współorganizatorem Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan.

☞ 21 stycznia Biuro Współpracy z Zagranicą zorganizowało spotkanie informacyjne dla studentów i doktorantów doty-

czące wyjazdów w ramach programu Erasmus w roku akademickim 2009/2010.

☞ 22 stycznia Katedra Historii Religii Bliskiego i Dalekiego Wschodu WHiDK zorganizowała spotkanie z ambasadorem Libanu J.E. Hikmatem Aouadem. Ambasador wygłosił referat zatytułowany „Liban – wczoraj i dziś”.

☞ 22 stycznia ks. prof. dr hab. Michał Heller otrzymał doktorat *honoris causa* Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

☞ 22 stycznia ks. prof. dr hab. Michał Heller został uhonorowany Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski. Prezydent odznaczył naszego Profesora za wybitne zasługi w pracy naukowej i wkład w rozwój nauki.

☞ 27 stycznia odbył się IX Dzień Islamu w Kościele katolickim w Polsce. Jego współorganizatorem był Międzywydziałowy Instytut Ekumenii i Dialogu.

☞ 27 stycznia Wydział Nauk Społecznych zorganizował konferencję naukową „Nie piję za jego zdrowie, czyli czym jest FAS”, która odbyła się w sali obrad Magistratu w Pałacu Wielopolskim.

☞ 28 stycznia odbył się pogrzeb śp. księdza kanonika prof. dr. hab. Zdzisława Antoniego Klisia, kierownika specjalności: Sztuka, kierownika Katedry Sztuki Sakralnej Starożytnej i Średniowiecznej na Wydziale Historii i Dziedzictwa Kulturowego.

☞ 19 lutego Katedra Teologii i Informatyki Biblijnej WT i Katedra Teologii Małżeństwa i Rodziny WNS zorganizowały VI Międzynarodowe i Interdyscyplinarne Sympozjum „Biblia w kulturze świata”.

☞ 28 lutego JM ks. prof. dr hab. Jan Maciej Dyduch odebrał okolicznościowy medal „Pro Benignite” jakim Akademia Muzyczna w Krakowie uhonorowała PAT w uznaniu wartości naszych działań dla rozwoju muzyki kościelnej.

Uroczyste promocje doktorskie, 12 stycznia 2009 roku

Z Wydziału Teologicznego dyplom doktora otrzymali:

ks. dr Maciej RADEJ

temat: *Kaznodziejstwo Biskupa, Arcybiskupa i Kardynała Karola Wojtyły w Katedrze na Wawelu*

promotor: ks. prof. dr hab. Kazimierz Panuś

ks. dr Grzegorz KLAJA

temat: *Sakralność świątyni chrześcijańskiej – studium porównawcze*

promotor: ks. prof. dr hab. Stefan Koperek CR

dr Marcin MAJEWSKI

temat: *Mieszkanie Chwały. Teologia sanktuarium Izraela na pustyni (Wj 25–31.35–40)*

promotor: ks. prof. dr hab. Tadeusz Brzegowy

dr Joanna Maria KORNECKA

temat: *Wykład pozytywnej teologii ikony w dziele Antirrhēikoi kata eikonomachon Teodora Studyty*

promotor: o. prof. dr hab. Tadeusz D. Łukaszuk OSPPE

ks. dr Stefan PACÁK

temat: *Duszpasterska posługa bpa Pawła Petra Gojdiča OSBM, biskupa preszowskiego*

promotor: ks. prof. dr hab. Maciej Ostrowski

ks. dr Peter TIRPÁK

temat: *Duszpasterska odpowiedź Kościoła na współczesny kryzys małżeństwa. Studium pastoralne w kontekście Kościoła na Słowacji*

promotor: ks. prof. dr hab. Maciej Ostrowski

ks. dr Krzysztof BAŃK

temat: *Pomoc Caritas Archidiecezji Katowickiej ludziom potrzebującym oraz poszkodowanym w katastrofach na Śląsku w latach 2000–2007*

promotor: ks. prof. dr hab. Alojzy Drożdż

dr Paweł NOWOGÓRSKI

temat: *Program wychowania społecznego młodego pokolenia Polaków w świetle działalności i pism bpa. Bronisława Markiewicza*

promotor: ks. prof. dr hab. Andrzej Zwoliński

s. dr Lidia FLIS CCSJ

temat: *Umiejętność jednoczenia duszy z Bogiem*

promotor: o. prof. dr hab. Zdzisław Kijas OFMConv

ks. dr Stanisław KRACIK

temat: *Antropologiczno-etyczne założenia socjobiologii Edwarda O. Wilsona*

promotor: ks. dr hab. Tadeusz Biesaga, prof. PAT

ks. dr Grzegorz GODAWA

temat: *Przemiany w postawach religijnych rodziców uczniów przygotowujących się do pierwszej spowiedzi i komunii świętej*

promotor: ks. dr hab. Janusz Mastalski, prof. PAT

ks. dr Wacław BARNAŚ

temat: *Problemy docymologiczne współczesnej katechezy*

promotor: ks. dr hab. Janusz Mastalski, prof. PAT

ks. dr Janusz SADEL

temat: *Kanoniczne powierzanie urzędu kościelnego w Kodeksach Prawa Kanonicznego z 1917 i 1983 roku. Studium historyczno-prawne*

promotor: ks. dr hab. Tomasz Rozkrut, prof. PAT

ks. dr Włodzimierz GUZIK

temat: *Biblijny wymiar przepowiadania w świetle polskich publikacji homiletycznych po Soborze Watykańskim II*

promotor: ks. dr hab. Wiesław Przyczyna, prof. PAT

dr Piotr CHRABAŚCZCZ

temat: *Młodość w poszukiwaniu nauczyciela na podstawie nauczania Jana Pawła II*

promotor: ks. dr hab. Józef Stala

Z Wydziału Filozoficznego dyplom doktora otrzymali:

dr Bartosz BROŻEK

temat: *Double truth theory. A logical analysis. Teoria podwójnej prawdy. Analiza logiczna*

promotor: ks. prof. dr hab. Stanisław Wszolek

dr Wojciech ZAŁUSKI

temat: *Słownościowa interpretacja prawdopodobieństwa*

promotor: ks. prof. dr hab. Stanisław Wszolek

dr Piotr AUGUSTYNIAK

temat: *Mistrz Eckhart i przezwyciężenie metafizyki. Ontologia „Kazań” i wybranych dzieł tacińskich*

promotor: o. prof. dr hab. Jan Andrzej Kłoczowski OP

o. dr Andrzej DUK OFM

temat: *Zagadnienie miłości w filozofii Maxa Schellera i Edyty Stein*

promotor: prof. dr hab. Karol Tarnowski

ks. dr Tomasz SZARLIŃSKI

temat: *Przekraczanie języka ku niewypowiedzianemu (filozofia wiary J.H. Newmana)*

promotor: prof. dr hab. Karol Tarnowski

Z Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego dyplom doktora otrzymali:

ks. dr Andrzej SCĄBER

temat: *Dzieje procesów kanonizacyjnych prowadzonych w archidiecezji krakowskiej w okresie pontyfikatu Jana Pawła II*

promotor: ks. prof. dr hab. Janusz Wycisło

dr Ewa KRUPNIK

temat: *Krakowski Biskupi Komitet Pomocy dla Dotkniętych Kłęską Wojny (1915-1919)*

promotor: ks. dr hab. Jacek Urban, prof. PAT

HABILITACJE:

ks. Jan Bednarczyk

ks. Tadeusz Kałużny SCJ

o. Dariusz Kasprzak OFMCap

PROFESURY:

stanowisko prof. zwyczajnego na PAT:

ks. Jan Kracik

ks. Janusz Wycisło

tytuł naukowy profesora nauk teologicznych:

ks. Janusz Mastalski

612 lat Wydziału Teologicznego

(ciąg dalszy ze s. 3)

podstawowy wymiar życia i działalności Zbawiciela, Jezusa Chrystusa. Służyć oznacza bowiem przede wszystkim „być przywiązany do nauczyciela”, a zatem do Chrystusa. Służyć oznacza także być aktywnym. Nie można zapomnieć, że szeroko pojęta ewangelizacja jest taką aktywnością.

Wśród podstawowych wymiarów owej służby można odnaleźć **służbę wartościom**, które są coraz częściej spychane na margines życia społecznego. Szczególną wartością jest sam człowiek jako osoba, stąd też zadaniem szkoły wyższej jest troska o świat ludzkich wartości i ich obrona. Jan Paweł II podkreślał, że „studia winny uczynić ze studenta poszukiwacza prawdy o człowieku, o jego prawdziwych problemach, szukającego odpowiedzi na «dlaczego» i «jak» ludzkiej egzystencji. Właśnie owo wzrastanie w prawdzie, owo dojrzewanie najbardziej wewnętrznych przestrzeni człowieka umożliwi podjęcie odpowiedzialnych zadań, które stawia dziś przed nami służba dobru wspólnemu”.

Drugim ważnym celem i zadaniem szkoły wyższej jest **służba społeczeństwu**. I tak, szkoły wypracowują struktury dialogu, dostarczając jednocześnie społeczeństwu wyników badań i dyskusji, a także rozumowanie leżące u podstaw głębokich przekonań. „Uczelnia wnosi ważny wkład w kształcenie wszystkich stanów społecznych. Poprzez edukację i podnoszenie kompetencji (także zawodowych) przyczynia się do rozwoju współczesnego i przyszłego społeczeństwa. Nie można też zapominać, że zadaniem uniwersytetów jest kształtowanie poczucia solidarności w społeczeństwie i w świecie” (Jan Paweł II, *Ex corde Ecclesiae*).

Trzecim istotnym zadaniem uczelni wyższej jest **służba nauce**. Owa służba ma przede wszystkim wymiar posługi myślenia. Szkoła wyższa nie może uczyć bezmyślności i bezrefleksyjności. To przecież Mistrz z Nazaretu zwołał każdego człowieka do zatrzymania, refleksji nad sobą, światem, powołaniem. Dlatego też jedną z ważnych kompetencji uzyskanych przez studenta ma być myślenie twórcze, humanistyczne, przepełnione prawdą. Aby tak się stało, środowisko akademickie nie może bać się prawdy, nawet tej najbardziej niewygodnej. Stąd też obiektywizm i dobro społeczne powinno przyświecać działalności każdej szkoły wyższej.

Czwartym zadaniem uczelni jest **służba kulturze**. Jan Paweł II udowadniał, że „powołaniem każdego uniwersytetu jest szczególna służba ludzkiej kulturze, a to oznacza przede wszystkim służbę prawdzie: trud jej poznawania, przekazywania, a także jej obrony. Chodzi o niezafałszowaną prawdę o człowieku i otaczającym go świecie (...). Zadaniem uniwersytetu jest pielęgnowanie i przekazywanie nie tylko wiedzy naukowej, ale także tego, co nazywamy mądrością”. Jest to więc przestrzeń, w której ma nastąpić zapoznanie się z dziedzictwem kulturowym ludzkości, a także dokonywać się pogłębiona formacja ludzka. Kultura jest przecież przejawem postępu człowieka, który dokonuje się poprzez doskonalenie jego talentów i zdolności, także tych kulturalnych.

Piątym ważnym zadaniem uczelni jest **służba młodemu człowiekowi**. W Watykanie (1996), podczas audiencji dla rektorów polskich uczelni akademickich Jan Paweł II do-

bitnie nauczał: „Uczelnie akademickie są miejscem formacji młodego pokolenia inteligencji. Jest to niezwykle odpowiedzialna służba dla narodu i jego przyszłości (...). Nakłada to na profesorów i wszystkich pracowników dydaktycznych szczególną odpowiedzialność i zobowiązanie, aby dzielić się ze studentami nie tylko zasobem własnej wiedzy naukowej, ale także bogactwem swego człowieczeństwa. Wśród młodzieży akademickiej istnieje wielkie zapotrzebowanie na wzorce osobowe, to znaczy na profesorów, którzy staliby się dla nich prawdziwymi mistrzami i przewodnikami”. Zatem uczelnia wyższa musi stwarzać okazję do budowania relacji: mistrz – uczeń, czyli nauczyciel akademicki – student. Jest to niezmiernie ważna relacja, bowiem właśnie w niej można odnaleźć kwintesencję powołania do bycia twórczym.

Nie można także zapominać o jakże ważnym, szóstym zadaniu uczelni wyższej, jakim jest **służba kadrcze naukowej**. Akademicy wykładowcy powinni na uczelni odkrywać szansę własnego rozwoju we wszystkich jego wymiarach. Nie można zapominać, że bycie pracownikiem nauki zobowiązuje. Jan Paweł II nauczał, że „w szkole wyższej każdy naukowiec powinien mieć szansę pogłębienia wrażliwości etycznej, bowiem nie wystarcza troska o logiczną, formalną poprawność procesu myślenia; czynności umysłu muszą być koniecznie włączone w duchowy klimat niezbędnych cnót moralnych, jak szczerłość, odwaga, pokora, uczciwość oraz autentyczna troska o człowieka”. Nauczyciel akademicki powinien czuć się w szkole wyższej współgospodarzem i współtwórcą dobrego klimatu dla nauczania i uczenia się. Ma to być zatem środowisko przyjazne nie tylko dla studenta, ale i dla samego wykładowcy.

Jakże na koniec nie wymienić podstawowego zadania i celu uczelni katolickiej. Jest to **służba chrześcijańskiej wizji człowieka i świata**. Podstawową misją katolickiego uniwersytetu jest „nieustanne poszukiwanie prawdy poprzez badania naukowe, przechowywanie i przekazywanie wiedzy dla dobra społeczeństwa” (Jan Paweł II, *Ex corde Ecclesiae*). Uczelnia katolicka jest wspólnotą akademicką, działającą w sposób ściśle naukowy, przyczyniającą się do postępu ludzkiej wiedzy, do rozwoju dziedzictwa kulturowego. Dzieje się to poprzez prace badawcze, nauczanie i różnorodne usługi świadczone dla wspólnot lokalnych, krajowych i międzynarodowych. A w swojej misji kieruje się nauczaniem Kościoła.

Przed Ewangelią usłyszeliśmy słowa: „Jeśli Mnie kto miłuje, będzie zachowywał moją naukę, a Ojciec mój umiłuje go i do niego przyjdziemy” (J 14, 23). Służba Bogu to umiejętność zachowania nauki, a jednocześnie kierowanie się miłością. Goethe napisał kiedyś, że „radość i miłość są skrzydłami wielkich przedsięwzięć”. Oby miłość do Boga, Kościoła i Ojczyzny przenikała wszystkie przedsięwzięcia Akademii. Oby wśród tych, którzy stanowią naszą Uczelnię, panował duch radości związany z faktem przynależności do społeczności akademickiej i wynikających z tego perspektyw.

ks. prof. dr hab. Janusz Mastalski

Kazanie wygłoszone w katedrze na Wawelu 12 stycznia br.

Imam – sprzymierzeniec księdza

IX Dzień Islamu w Kościele w Polsce przebiegał pod hasłem „Wspólnie na rzecz godności małżeństwa i rodziny”, a jego centralne obchody miały miejsce w Warszawie.

W Krakowie 27 stycznia br. z tej okazji wierni wzięli udział w nabożeństwie słowa Bożego w bazylice franciszkańskiej pod przewodnictwem ks. kard. Stanisława Dziwisza, w którym uczestniczył także przewodniczący Rady Imamów przy Lidze Muzułmańskiej RP, Ali Abi Issa.

Imam Issa – zamieszkały od 20 lat w Polsce Palestyńczyk, charyzmatyczny przywódca religijny i miłośnik dialogu, znany w Krakowie ze spotkań chrześcijańsko-żydowsko-muzułmańskich (w tym także organizowanych przez niego samego we Wrocławiu) – po nabożeństwie przedstawił na wykładzie w Papieskiej Akademii Teologicznej podstawowe zasady islamu związane z funkcjonowaniem rodziny.

W islamie wszyscy ludzie – kobiety i mężczyźni – są równi; jedyne różnice statusu pomiędzy nimi przyniesie eschatologia wraz z nagrodą Bożą za dobre czyny i karą Bożą za czyny złe. Rodzina jest instytucją boską, chroni ją wspólna trzem wielkim religiom etyka pochodząca z Dziesięciu Przykazań Mojżesza oraz prawo islamskie, *szariah*, które stoi na straży aspektów życia ludzkiego, takich jak religia, honor, umysł, potomstwo, majątek.

Islam nie uznaje żadnych kontaktów seksualnych poza małżeństwem. Chodzi także o homoseksualizm, który uważa się za odejście od natury człowieka, przyczyniające się do jego zagłady. Dopuszczalna poligamia (*szariah* zezwala na posiadanie maksimum czterech żon, jeżeli mężczyzna potrafi być wobec nich sprawiedliwy) jest formą zaradzenia cudzołóstwu, ochrony praw dziecka i troski o samotną kobietę w społeczeństwie. Ponieważ poligamia jest w Polsce zjawiskiem kontrowersyjnym, imam poświęcił jej więcej uwagi, wykazując, że poligamia istnieje niezależnie od stosunku prawa cywilnego czy religijnego, np. 28% badanych mężczyzn w Polsce przyznało się do utrzymywania pozamałżeńskich kontaktów seksualnych, a 40% dzieci badanych na Zachodzie pochodziło z nieprawego łoża.

Ochrona wiary, czystości i honoru prowadzi do zasad określających, z kim można zawrzeć związek małżeński. Dopuszczalne są związki małżeńskie z przedstawicielami innych religii, pod warunkiem, że są to religie Księgi (Biblii) – czyli judaizm i chrześcijaństwo – i według następującej zasady: muzułmanin może się ożenić z chrześcijanką lub Żydówką, a muzułmanka nie może wyjść za chrześcijanina lub Żyda. Nie ma to nic wspólnego z nierównością płci: ponieważ we wszystkich trzech religiach mężczyzna jest głową kobiety, a tylko islam kieruje się w małżeństwie zasadą wolności religijnej, tak sformułowana zasada chroni religię muzułmanki. Zakazy związane z zawarciem małżeństwa dotyczą także partnerów o różnym poziomie moralnym, a także (według niektórych imamów) sytuacji, w której kobieta ma wyższe wykształcenie niż mężczyzna (chodzi o ochronę honoru kobiety).

Prawa i obowiązki małżonków są związane z podziałem ról. Mężczyzna ma obowiązek utrzymać kobietę (bez względu na to, czy kobieta ma własny majątek, czy nie) i rodzinę. Kobieta ma obowiązek zajmować się domem. Jeżeli nie zaniedba tych obowiązków, może podjąć pracę, pomnażając tym samym swój majątek (tzn. nie mając obowiązku łożyć na rodzinę). Jeżeli kobieta dzieli się majątkiem z mężczyzną, jest to jej jałmużna. W małżeństwie istnieje rozdział majątkowy.

Rozwód nie jest miły Bogu, więc prawo islamskie obwarowało go trudnościami. Para, która się rozwiedzie, ma żyć pod jednym dachem jeszcze przez trzy cykle miesięczkowe kobiety; jeżeli eksmałżonkowie zblizną się do siebie w tym czasie, okres wspólnego zamieszkania wydłuża się o kolejne trzy cykle.

Wyprzedzając pytanie na temat przemocy wobec kobiet w islamie, imam Issa przedstawił swój komentarz do wersetu z Koranu,

który jest zwykle cytowany przez oponentów. Mahomet mówi w nim, aby nieposłuszne żony napominać, opuszczać w łóżach, bić. Według Issy nie jest to zachęta do bicia, ale raczej powiedzenie, że żonę można uderzyć tylko w ostateczności, kiedy inne argumenty i kary nie działają. Mahomet mówił swym towarzyszom, że czuje wstręt do wiernego, który rano bije swoją żonę, a wieczorem z nią obcuje, a kobietę skarżącą się na to, że uderzył ją mąż, zachęcał do oddania mu uderzenia. Mahomet miał do czynienia z plemionami arabskimi, w których kobiety nie miały żadnych praw, w tym nawet prawa do życia. Mahomet nie sformułował zakazu bicia kobiet ze względu na wielki opór mężczyzn w jego pokoleniu, uczył ich jednak dbać o potrzeby żony, w tym potrzebę zaspokojenia seksualnego. Doświadczenie pokazuje, że islam jest projektem cywilizacyjnym, który prowadzi do wysokich osiągnięć, jeżeli społeczeństwo, w którym oddziałuje, jest na wysokim poziomie (pierwsze uniwersytety powstały w krajach muzułmańskich). Ale ma też swoje niezależne osiągnięcia moralne: islam położył kres niewolnictwu o wiele wcześniej niż uczył o świat chrześcijański – nakazując uwalniać niewolnika w ramach pokuty za grzechy.

Rodzina muzułmańska jest obwarowana świętością: Bóg jest w niej obecny na każdym kroku. Imam Issa nie rozumie europejskiej islamofobii, która kojarzy mu się z przedwojenną propagandą antysemitką. W samym Watykanie zauważono, że rozwój islamu w Europie prowadzi do wzmocnienia chrześcijaństwa. Byłby to efekt konkurencji. Issa uważa też, że imam jest sprzymierzeńcem księdza. To samo zapewne miał na myśli Komitet ds. Dialogu z Religiami Niechrześcijańskimi przy Konferencji Episkopatu Polski, kiedy formułował temat tegorocznego Dnia Islamu.

Wykład nowego przewodniczącego Rady Imamów – który oprócz tłumu chrześcijan zgromadził także garstkę spośród społeczności muzułmańskiej Krakowa – był kontynuowany w formie pytań i odpowiedzi w pomieszczeniach Międzywydziałowego Instytutu Ekumenii i Dialogu PAT.

Dzień Islamu w Kościele krakowskim organizowany jest przez pracowników Międzywydziałowego Instytutu Ekumenii i Dialogu PAT z Duszpasterstwa Ekumenicznego Archidiecezji Krakowskiej. Referentem tego duszpasterstwa jest ks. prof. dr hab. Łukasz Kamykowski, dyrektor Instytutu.

Violetta Reder
Międzywydziałowy Instytut
Ekumenii i Dialogu PAT

Jak kolory tęczy...

XII Dzień Judaizmu w Kościele w Polsce, obchodzony w Krakowie 15 i 17 stycznia 2009 roku, objawił uczestnikom pewne *nova et vetera*. Do tych pierwszych niewątpliwie zalicza się bezprecedensowa w historii Krakowa oficjalna wspólna modlitwa chrześcijan na czele z Biskupem Krakowa oraz Żydów na czele z Wielkim Rabinem Krakowa w synagodze. W ramach *vetera* tradycyjnie wykład w PAT wygłosił rabin Boaz Pasz.

Brit ha'keszet

Hasło tegorocznego Dnia Judaizmu, którego centralne obchody miały miejsce w Warszawie, odniosło nas do przymierza Boga z Noem i ludzkością: „Łuk mój kładę na obłoki, aby był znakiem Przymierza między Mną a ziemią” (Rdz 9, 13). Dedykowany zmarłemu niedawno krakowskiemu pisarzowi i intelektualistce żydowskiemu, Henrykowi Halkowskiemu, wykład Wielkiego Rabina Krakowa, Boaza Pasza, skoncentrował się więc na drugim w dziejach przymierzu Boga z ludzkością – *brit ha'keszet*, przymierzu łuku. Usłyszeliśmy go w języku hebrajskim i w polskim tłumaczeniu mgr Ewy Gordon.

Słowo *brit*, oznaczające pakt albo kontrakt, w języku hebrajskim posiada związki semantyczne ze słowami: „wybór” i „przecinanie”. Echem starożytnego obyczaju przechodzenia przez połówkę rozciętego zwierzęcia w trakcie zawierania przymierza jest tłuczenie kielicha w czasie zawierania żydowskiego ślubu.

Pierwsze przymierze z ludzkością, zawarte przy stwarzaniu świata, jest wspomniane w Biblii dopiero przy okazji przymierza z Noem. Drugie przymierze, w odróżnieniu od pierwszego, jest zawarte nie tylko z całym stworzeniem, ale także indywidualnie z każdym człowiekiem, czego znakiem są pojedyncze kolory tęczy.

Słuchaczy zaskoczyła paradoksalna symbolika i znaczenie tęczy w tradycji żydowskiej. To z jednej strony symbol pokoju (odwrócony łuk), mocy i obecności Bożej, życia związanego ze słońcem i wodą. Tęcza chroni ziemię przed nieszczęściami i nie pojawia się, kiedy na ziemi żyje jakiś wielki cadyk (sprawiedliwy), bo wtedy to on chroni świat. Z rugiej więc strony pojawienie się znaku tęczy wskazuje zawsze na coś negatywnego, dlatego nie należy się jej zbyt przyglądać. Wedle Biblii tęcza ukazuje się, by przypomnieć Bogu o Jego przymierzu zawartym z żywymi istotami i Jego obietnicy, że już nigdy nie zniszczy ziemi potopem.

Wszystkie narody, wysławiajcie Pana...

17 stycznia, godz. 17.00. Ogromna synagoga postępowo na Miodowej – Tempel – zapełnia się po brzegi jak na koncertach w czasie Festiwalu Kultury Żydowskiej. W pierwszym rzędzie pośród trzech rabinów działających w Krakowie sadowi się kard. Stanisław Dziwisz ze swym sekretarzem. Za moment w specjalnie przygotowanym przez nasz Instytut i Rabina Krakowa nabożeństwie Żydzi i chrześcijanie po raz pierwszy w obecności biskupa i rabi-

nów Krakowa oddadzą wspólnie chwałę Bogu w synagodze, a Ten z kart Pism i Proroków (albo Tory i Haftary, jak kto woli) będzie mówił do nich o swej odwiecznej miłości do człowieka.

Ksiądz kard. Dziwisz idzie nie tylko śladami papieża Jana Pawła II, który 13 kwietnia 1986 roku uczynił to samo w synagodze rzymskiej – jako pierwszy papież (nie licząc św. Piotra...) – ale także śladem swoich braci w biskupstwie w Polsce, którzy czynią to od lat w czasie Dnia Judaizmu w różnych miastach Polski (Warszawa, Wrocław).

Liturgiczną osią tego wieczoru jest hawdala – modlitwa na zakończenie szabatu, której znaczenie polega na rozdzieleniu czasu świętego od powszedniego. Składa się z tekstów Psalmów i błogosławieństw nad winem, ogniem i ziołami – symbolizują one różne aspekty dobra, jakim jest Dzień Siódmy. Hawdali przewodniczy Naczelny Rabin Galicji, Edgar Gluck, ubrany w odświętne błyszczący czarny chałat i futrzany sztrajmel na głowie. To przejmujące dla chrześcijanina uczucie, kiedy rabin błogosławi kielich z winem... Drugi taki moment pojawia się, kiedy w synagodze gasną wszystkie światła, mały chłopiec demonstruje ogień zapalonej świecy, idąc przez całą długość nawy, a nam przypomina się świeca paschalna wnoszona do kościoła także w Sobotę – w Wigilię Zmartwychwstania...

Wszystkie czytania są prezentowane, a modlitwy zanoszone w dwugłosie hebrajsko-polskim. Spotkanie kończy modlitwa o pokój, ułożona specjalnie na tę okazję przez rabina Boaza Pasza – wraz z nim tekstem tej modlitwy modli się po polsku sekretarz Księdza Kardynała, ks. Dariusz Raś. Towarzyszy nam przez cały czas Zespół Muzyki Dawnej „Perfugium”, który modli się Psalmami śpiewanymi po hebrajsku oraz Psalmami w renesansowej oprawie Jana Kochanowskiego i Mikołaja Gomółki. Oczywiście, w chwilach przemówień pada wiele słów wzajemnej życzliwości, są deklaracje przyjaźni pod adresem Księdza Kardynała, „naszego kardynała”, jak mówi prezes Gminy, pan Tadeusz Jakubowicz. W wypowiedzanych słowach, w sercach i w myślach powraca postać krakowskiego biskupa, którego historia zapamięta jako papieża przełomu w dialogu chrześcijańsko-żydowskim.

Obchody Dnia Judaizmu w Kościele krakowskim organizowane są przez pracowników Międzywydziałowego Instytutu Ekumenii i Dialogu PAT. Podejmują oni ten zakres działań z ramienia Duszpasterstwa Ekumenicznego Archidiecezji Krakowskiej, którego referentem jest ks. prof. Łukasz Kamykowski, dyrektor Instytutu. Współorganizatorem jest żydowska gmina wyznaniowa w Krakowie.

Violetta Reder
Międzywydziałowy Instytut
Ekumenii i Dialogu PAT

Pozdrowienie w synagodze

Panie Przewodniczący
Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Krakowie,
Czcigodni Panowie Rabini Galicji i Krakowa,
wszyscy zgromadzeni, gospodarze i goście tej uroczystości,
Droży Bracia i Siostry!

Chcę bardzo gorąco podziękować za zaproszenie do wzięcia udziału w tym nabożeństwie w dniu, który Kościół katolicki w Polsce obchodzi od kilkunastu lat jako dzień poświęcony modlitwie za Żydów i zbliżeniu do waszej społeczności przez głębsze poznanie wzajemne na płaszczyźnie wiary, w której tak wiele nas łączy. Także Kościół krakowski od 2000 roku organizował podobne nabożeństwa. Miały one charakter chrześcijański i odbywały się u ojców franciszkanów. Pan Przewodniczący i wielu członków Waszej społeczności przychodziło, by okazać swoją życzliwość dla tej inicjatywy. Jestem głęboko wdzięczny, że w tym roku Gmina Wyznaniowa Żydowska zaprosiła nas, chrześcijan, katolików do swego domu modlitwy, do tej wspaniale odnowionej synagogi, na celebrację zakończenia dnia sobotniego. Mam nadzieję, że zapoczątkuje to zwyczaj wzajemnego odwiedzania się, aby razem powierzać Bogu nasz wspólny los na tej ziemi oraz wypraszać pokój i błogosławieństwo dla naszych wspólnot wyznaniowych, dla Krakowa, Polski i całego świata. Już teraz zapraszam Was znów do nas w przyszłym roku.

Wasza modlitwa na zakończenie szabatu zaczyna się od pięknych i bliskich także nam, chrześcijanom, słów z Księgi proroka Izajasza: „Oto Bóg jest zbawieniem moim! Będę miał ufność i nie ulękę się, bo mocą moją i pieśnią moją jest PAN. On stał się dla mnie zbawieniem!” (Iz 12, 2).

Przychodzę jako pasterz katolickiej społeczności Krakowa, żeby zapewnić Was także o naszym pragnieniu, by przyszłość naszego Miasta i regionu, naszej wspólnej Ojczyzny z odwagą budować na tej właśnie ufności w Panu, na radości z tego, że On, Najwyższy i Niepojęty, chce być naszym Zbawieniem. Chcemy budować ją w atmosferze pokoju, współpracy i szacunku dla wielowiekowego dziedzictwa, które wypracowali na tej ziemi ojcowie – wasi i nasi, i które trzeba pomnażać dla naszego wspólnego dobra, dla dobra przyszłych pokoleń.

W imieniu nas, chrześcijan pragnę dać wyraz przekonaniu, że trzeba wciąż umacniać i pogłębiać to wszystko, co nas łączy jako dzieci jednego Boga, który, stworzywszy nas na swój obraz i podobieństwo, chce żyć z nami w przymierzu dla chwały swego Imienia i dla naszego szczęścia. Dlatego trzeba też coraz lepiej się nawzajem poznawać, aby oddalać i wykorzeniać wzajemne uprzedzenia, nieufności, niechęci, z których może odradzać się pogarda i nienawiść. „Wy zaś z weselem wodę czerpać będziecie ze źródeł zbawienia” (Iz 12, 3) – mówi w dalszym ciągu Prorok. Pragnę gorąco i modłę się o to, by słowa te stały się w rozpoczynającym się roku błogosławieństwem dla was i dla nas we wspólnym trudzie kształtowania naszej codzienności. Niech tak się stanie! Radując się z tej wizyty w waszym domu, myślę również o Ziemi Świętej, gdzie nie tylko nie ma pokoju, ale trwają walki. Jan Paweł II zawsze wspierał wszystkie wysiłki zmierzające do przywrócenia pokoju na drodze sprawiedliwości i we wzajemnym dialogu. Kościół sprzeciwia się terroryzmowi, ale równocześnie opowiada się za pokojowym rozwiązaniem wszelkich konfliktów. W duchu polecam te trudne i bolesne sprawy wszechmocnemu Bogu, Ojcu wszystkich ludzi.

ks. kard. Stanisław Dziwisz
metropolita krakowski

Wydawnictwo Naukowe PAT
zaprasza
do swojego sklepu internetowego

www.wn.pat.krakow.pl

Wolność i władza a życie publiczne

W dniach 18-19 listopada 2008 roku pracownicy Katedry Etyki Wydziału Filozoficznego PAT (ks. dr hab. Władysław Zuziak, prof. PAT i dr Joanna Mysona Byrska) zorganizowali I Międzynarodową Konferencję Naukową z cyklu „Etyka i życie publiczne”. Jej temat przewodni brzmiał: „Wolność i władza a życie publiczne”.

Na obrady w Sali Modrzewiowej Rektoratu PAT przybyli goście z różnych ośrodków naukowych z Polski i Słowacji. Referaty wygłosili m.in. profesorowie: Justyna Miklaszewska, UJ („Wolność jednostki i jej granice w demokratycznym państwie”), Iwona Jakubowska-Branicka, UW („Wolność i jej granice a prawa człowieka – spór o zasady współczesnej demokracji liberalnej”), Krzysztof Wiecek, UŚ („Pamięć, wierność, wolność”), Vladislav Dudinský, UP, Presov („Postmoderna a hra s morálkou”) oraz Cyril Diatka, CSc., UKF, Nitra („Verejnosť-Skutočnosť-Ilúzia-Fikcie”). Dużym zainteresowaniem cieszył się również panel dyskusyjny prowadzony przez ks. dr hab. Władysława Zuziaka, prof. PAT. Nad przebiegiem i organizacją konferencji czuwała dr Joanna Mysona Byrska, adiunkt Katedry Etyki PAT.

Czym jest wolność i czym jest władza, jakie są ich wzajemne relacje i odniesienia do życia publicznego? Czy w sferze publicznej jesteśmy wolni, czy raczej pozostajemy zdeterminowani? Na te i podobne pytania starali się odpowiedzieć prelegenci i uczestnicy dyskusji. Referenci podejmowali kwestie dotyczące wolności i władzy w sferze politycznej, ekonomicznej oraz społecznej, zastanawiali się również nad kontekstem kulturowym i rolą środków komunikacji społecznej.

W trakcie sympozjum mówiono o konieczności zachowania równowagi pomiędzy wolnością i władzą polityczną. Przypomniano, że gdy władza dominuje nad wolnością, społeczeństwu grozi totalitaryzm, a gdy wolność dominuje nad władzą, pojawia się zagrożenie anarchią. Ze względu na aktualne wydarzenia związane z kryzysem gospodarczym ciekawe okazały się analizy dotyczące wolnego rynku i zakresu koniecznej lub dopuszczalnej interwencji władzy państwowej. Został również poruszony problem mediów, które często występują w roli „nadwładzy”. Wskazano także na kryzys współczesnej kultury, w której postęp moralno-etyczny nie nadąża nad postępem ekonomiczno-gospodarczym. Droga do jej uzdrowienia musi uwzględniać rozwój konkretnego człowieka, szczególnie zaś przygotowanie go do korzystania z wewnętrznej wolności oraz wspieranie samodzielności myślenia.

Temat nie został wyczerpany, dlatego filozoficzne spotkania dotyczące roli etyki w życiu publicznym będą w przyszłości kontynuowane. Organizatorzy już dziś zachęcają pracowników naukowych i studentów do udziału w kolejnych konferencjach. Osoby zainteresowane problematyką władzy i wolności już wkrótce będą mogły sięgnąć po nową książkę przygotowywaną przez Wydawnictwo Naukowe PAT.

Organizatorzy dziękują doktorantom i magistrantom, którzy włączyli się w przygotowanie konferencji: Grażynie

Bilik, Annie Markiewicz, Agnieszce Pelc, Magdalenie Jurerek, Violetcie Kwaczała, Maciejowi Pieli oraz Mariuszowi Sak.

Małgorzata Cichoń

Historia i przyszłość bioetyki

Bezpośrednią okazją zorganizowania przez Międzywydziałowy Instytut Bioetyki PAT sympozjum jubileuszowego była 20. rocznica powstania tego Instytutu (1988) i 80. urodziny Założyciela Instytutu ks. prof. dr. hab. Krzysztofa Szczygła (1929). Na tle Jubileuszy krakowskiej bioetyki program dwóch części Sympozjum był próbą przedstawienia dziejów bioetyki (od prawie 30 lat na świecie i ponad 20 lat w Polsce) w relacjach nestorów tej dziedziny („Historia bioetyki”) oraz jej aktualnych problemów w poglądach młodszych profesorów bioetyki („Przyszłość bioetyki”).

Punktem wyjścia w części historycznej był referat ks. prof. Tadeusza Biesagi, dyrektora Międzywydziałowego Instytutu Bioetyki PAT („Bioetyka na Papieskiej Akademii Teologicznej”), w którym na tle rozwoju bioetyki światowej ukazano istotne cechy badań bioetycznych ks. prof. Szczygła i główne kierunki rozwoju bioetyki medycznej, papieskiej (Jana Pawła II) oraz personalistycznej. Obraz początków bioetyki dopełnił referat ks. prof. Jana Kowalskiego (emerytowany profesor teologii moralnej PAT) o teologicznych wyróżnikach tej nauki w dyskusji w niektórych krajach zachodnich („Historia bioetyki w krajach języka francuskiego. Kwestie wybrane”) oraz etyczna refleksja nad eksperymentem medycznym (badaniem klinicznym) w ujęciu ks. dr. Stefana Kornasa z Siedlec („Refleksje o eksperymencie medycznym w przeszłości i przyszłości”).

Ciekawym wątkiem w części „Przyszłość bioetyki” były doniesienia naukowe o tych problemach etycznych, które

– jak się wydaje – będą wiodące i najbardziej kontrowersyjne w naukach biomedycznych najbliższych lat. Pierwszym wystąpieniem w tej grupie był komunikat s. prof. Barbary Chyrowicz (KUL Lublin) na temat: „Natura ludzka jako norma w perspektywie rozwoju biotechnologicznych możliwości” i to zagadnienie filozoficznych podstaw rozstrzygnięć moralnych w biotechnologii kontynuował ks. prof. Paweł Bortkiewicz (UAM Poznań) w refleksji: „Etyczne aspekty sztucznego życia”. Kolejny komunikat ks. prof. Mariana Machinka (UW-M Olsztyn) przeniósł akcent rozważań na „Ciało ludzkie jako problem bioetyki” i ten z kolei wątek rozwinął później w ostatnim komunikacie Sympozjum ks. prof. Piotr Morciniec (UO Opole): „Relikwie – diamenty – obiekty wystawowe. Bioetyka przyszłości wobec martwego ciała”. Obaj bioetycy wskazywali na fizyczną część osoby ludzkiej jako problem w kontekście nowoczesnych możliwości nauki i przewidywali kierunki deprecjacji ciała człowieka zarówno u początków życia człowieka, jak i u jego kresu.

Wydaje się, że historyczno-futurystyczne ujęcie Jubileuszu 20-lecia Instytutu Bioetyki PAT i 80-lecie jego Założyciela było właściwym ukazaniem obecnego miejsca bioetyki w rozwoju medycyny i biotechnologii.

o. dr Jerzy Brusilo OFMConv

Sympozjum odbyło się w Krakowie 17 stycznia 2009 r.

Międzywydziałowy Instytut Bioetyki Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie

Międzywydziałowy Instytut Bioetyki Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie powstał w 1988 roku z inicjatywy ks. prof. Krzysztofa Szczygła i za sugestią samego Ojca Świętego Jana Pawła II. Aż do końca lat dziewięćdziesiątych MIB był jedynym, samodzielnym ośrodkiem bioetycznym w Polsce.

W pierwszych latach istnienia podstawową rolę w rozwoju Instytutu odgrywała Katedra Etyki Wydziału Filozoficznego PAT, kierowana przez ks. prof. K. Szczygła. Od roku 1999 rolę tę przejęła utworzona na tym wydziale Katedra Bioetyki, której kierownictwo powierzono ks. dr. hab. Tadeuszowi Biesadze, prof. PAT. Obecnie MIB działa jako jednostka międzywydziałowa i obejmuje swą działalnością pracowników i studentów trzech wydziałów: Teologicznego, Filozoficznego i Nauk Społecznych. Zrzesza katedry: Antropologii, Etyki i Bioetyki z Wydziału Filozoficznego, Teologii Moralnej Ogólnej i Szczegółowej z Wydziału Teologicznego oraz Nauk o rodzinie z Wydziału Nauk Społecznych. MIB współpracuje z wieloma ośrodkami bioetycznymi w kraju i za granicą.

W Instytucie zatrudnionych jest 4 pracowników naukowych z tytułem profesora oraz 8 pracowników z tytułem doktora. W seminariach naukowych – magisterskich i doktoranckich – corocznie bierze udział 20-30 studentów, zaś w studiach podyplomowych – 20 studentów. Wykłady i ćwiczenia prowadzone są przez pracowników Instytutu dla kilkuset studentów PAT, jak i innych uczelni.

Celem Instytutu jest analiza, pogłębienie oraz poszukiwanie antropologicznych i etycznych podstaw nauczania Magisterium

Kościół w rozwiązywaniu moralnych problemów związanych z początkiem życia ludzkiego, jego trwaniem i śmiercią. Interdyscyplinarność poszukiwań służy całościowej refleksji nad moralnymi aspektami rozwoju nauki i techniki, zaś przywoływanie i rekonstruowanie filozoficznej i teologicznie pogłębionej koncepcji człowieka i jego moralności ma na celu humanizację biotechnologii i medycyny, oraz wykorzystanie jej dla dobra osoby ludzkiej. Instytut propaguje personalistyczny i chrześcijański styl uprawiania bioetyki. Swoje cele MIB realizuje bezpośrednio poprzez: wykłady podstawowe i monograficzne z bioetyki prowadzone w języku polskim i angielskim; seminaria naukowe, prowadzenie prac magisterskich, licencjackich i doktorskich o tematyce bioetycznej; prowadzenie 1,5-roczych studiów pomagisterskich z zakresu bioetyki (w wymiarze 360 godzin); udział w konferencjach i sympozjach naukowych; działalność wydawniczą; prowadzenie specjalistycznej biblioteki bioetycznej.

W ramach działalności wydawniczej publikowane są serie naukowe „Prace i sympozja” (9 pozycji), „Studia z bioetyki” (4 pozycje) oraz liczne opracowania, m.in. *W trosce o życie. Wybrane dokumenty Stolicy Apostolskiej*, (red. K. Szczygieł), Tarnów 1998; *Encyklopedia Bioetyki*, (red. A. Muszala), Radom 2005; *Elementy etyki lekarskiej* (T. Biesaga), Kraków 2006 oraz comiesięczne artykuły na łamach periodyku „Medycyna Praktyczna”.

ks. dr Andrzej Muszala

Studia podyplomowe

Podyplomowe Studium Dziennikarskie

Wydział Nauk Społecznych
31-002 Kraków, ul. Kanonicza 9, tel./faks 012 422 59 93
e-mail: psd@pat.krakow.pl

godziny otwarcia sekretariatu

– w czasie roku akademickiego: śr., czw., pt. 11.00–13.00;
sobota wykładowa: 10.00–14.00
– w okresie wakacyjnym: lipiec śr., czw., pt. 11.00–13.00;
(sierpień – nieczynne)
– na czas rekrutacji: śr., czw., pt. 11.00–13.00

charakterystyka studiów

Studia przeznaczone są dla absolwentów wyższych uczelni lub studentów, którzy ukończyli przedostatni rok studiów magisterskich. Studia przygotowują słuchaczy do pracy w mediach z zakresu dziennikarstwa prasowego, radiowego lub telewizyjnego. Zajęcia prowadzone są w formie wykładów, konwersatoriów, ćwiczeń, praktyk i sesji semestralnych/warsztaty dziennikarskie/. W programie studiów m.in.: warsztaty prasowe, projektowanie i redagowanie czasopisma, sposobu przeprowadzania wywiadów, warsztaty komunikacji interpersonalnej, warsztaty radiowe i telewizyjne, autoprezentacja. Podczas studiów słuchacze odbywają praktyki dziennikarskie w redakcjach: prasowej, radiowej i telewizyjnej, internetowej, agencyjnej, marketingowej.

kierownik studiów: ks. dr hab. Andrzej Baczyński, prof. PAT
liczba semestrów i ilość godzin: 4 semestry (360 godzin)

opłaty

– 100 zł – opłata wpisowa przy składaniu dokumentów
– 3600 zł – opłata za cały tok studiów (możliwość opłat semestralnych)

wymagane dokumenty

– podanie skierowane do kierownika studium
– życiorys
– odpis/kserokopia dyplomu ukończenia studiów licencyjnych/magisterskich lub dokument poświadczający wpis na ostatni rok magisterskich
– kserokopia dowodu osobistego
– 3 fotografie (3,5 cm x 4,5 cm)
– dowód wniesienia opłaty wpisowej

termin składania dokumentów

– I termin: do 30 czerwca 2009 r.
– II termin: od 1 września do 30 września 2009 r.

kryteria naboru

Rekrutacja prowadzona jest na podstawie złożonych dokumentów. Rada Studium zastrzega sobie możliwość przeprowadzenia rozmowy wstępnej z kandydatem.

limit miejsc: dolny – 15 osób; górny – 60 osób

informacje dodatkowe

Zajęcia odbywają się wco drugą sobotę miesiąca w godz. 9.15–16.45., raz w semestrze sesja wyjazdowa (piątek – godz. 18.00 do niedzieli – godz. 14.00). Na II roku obowiązkowe praktyki w redakcjach: prasowej, radiowej, telewizyjnej, internetowej, agencyjnej (do wyboru). Wymagana jest znajomość języka obcego tzw. konferencyjnego (angielski lub: francuski, hiszpański, łaćniński, niemiecki, włoski, rosyjski) oraz drugiego języka obcego w zakresie podstawowym. Z języków obcych można uzyskać zaliczenie na podstawie odbytych kursów (podczas studiów magisterskich lub w renomowanych szkołach językowych) oraz podczas studiów dziennikarskich w Studium Języków Obcych w PAT. Szczegółowe informacje udziela sekretariat.

Podyplomowe Studia z Filozofii, Etyki i Wiedzy o Kulturze

Wydział Filozoficzny
31-002 Kraków, ul. Kanonicza 9, tel./faks 012 422 98 04
e-mail: filet@pat.krakow.pl

godziny otwarcia sekretariatu

w roku akademickim: pt. 15.00–17.00, sob. 12.30–13.30

charakterystyka studiów

Podyplomowe Studia z Filozofii, Etyki i Wiedzy o Kulturze przeznaczone są przede wszystkim dla nauczycieli, absolwentów szkół wyższych oraz studentów ostatniego roku studiów magisterskich. Ich słuchaczami mogą być również osoby zainteresowane zagadnieniami filozoficznymi oraz szeroko rozumianą kulturą. Studia mają pomóc zgłębić związki filozofii i etyki z innymi dziedzinami nauki, tj. medycyną, ekonomią, informatyką etc. Dyplom ukończenia studiów uprawnia do nauczania filozofii, etyki i wiedzy o kulturze w szkołach średnich.

kierownik studiów: ks. dr hab. Władysław Zuziak, prof. PAT

liczba semestrów i ilość godzin: 3 semestry (360 godzin)

opłaty

– 100 zł – opłata wpisowa przy składaniu dokumentów
– 1500 zł – opłata za cały tok studiów dla studentów ostatniego roku studiów magisterskich
– 3000 zł – opłata za cały tok studiów dla absolwentów; (możliwość wnoszenia opłat semestralnych)

wymagane dokumenty

– podanie do kierownika studiów
– kwestionariusz osobowy (formularz do pobrania w dziekanacie lub do ściągnięcia ze strony internetowej)
– odpis dyplomu ukończenia studiów wyższych lub dokument poświadczający wpis na ostatni rok studiów magisterskich
– ksero dowodu osobistego
– 3 fotografie
– dowód wniesienia opłaty wpisowej
– dowód wpłaty czesnego za pierwszy semestr studiów – po przyjęciu na studia

termin składania dokumentów: do 10 października 2009 r.

kryteria naboru: kolejność zgłoszeń

limit miejsc: dolny – 20 osób; górny – 40 osób

informacje dodatkowe

Zajęcia prowadzone są w soboty, w godz. 9.00–18.30.

Podyplomowe Studia z Historii i Wiedzy o Społeczeństwie

Wydział Historii i Dziedzictwa Kulturowego
31-002 Kraków, ul. Kanonicza 9, tel./faks 012 421 65 19
e-mail: wos@pat.krakow.pl

godziny otwarcia sekretariatu

– lipiec – sierpień nieczynne
– na czas rekrutacji: wt. – czw. 12.30–14.30
– w czasie roku akademickiego: pierwsza i trzecia sobota miesiąca 10.00–13.00

charakterystyka studiów

Podyplomowe Studia z Historii i Wiedzy o Społeczeństwie przeznaczone dla absolwentów szkół wyższych z dyplomem magistra oraz studentów ostatniego roku studiów magisterskich posiadają-

cych aktualny wpis do indeksu na tenże rok. Studia umożliwiają uzyskanie kwalifikacji do nauczania historii i WOS.

kierownik studiów: ks. dr Rafał Szczurowski

liczba semestrów i ilość godzin: 3 semestry (370 godzin)

opłaty

- 100 zł – opłata wpisowa przy składaniu dokumentów
- 1500 zł – opłata za cały tok studiów dla studentów ostatniego roku studiów magisterskich
- 3000 zł – opłata za cały tok studiów dla absolwentów; (możliwość opłat semestralnych)

wymagane dokumenty

- podanie do kierownika studiów
- kwestionariusz osobowy (formularz do pobrania w dziekanacie lub do ściągnięcia ze strony internetowej)
- odpis dyplomu ukończenia studiów wyższych lub dokument poświadczający wpis na ostatni rok studiów magisterskich
- 3 fotografie
- dowód wniesienia opłaty wpisowej

termin składania dokumentów

do 30 czerwca i od 1 do 30 września 2009 r.

kryteria naboru: kolejność zgłoszeń

limit miejsc: dolny – 20 osób; górny – 40 osób

informacje dodatkowe

Zajęcia odbywają się tylko w soboty i rozpoczynają się zawsze o godz. 8.30.

Podyplomowe Studia z Archiwistyki i Bibliotekoznawstwa

Wydział Historii i Dziedzictwa Kulturowego
Kraków 31-004, ul. Franciszkańska 1, pok. 202,
tel. 012 422 57 85 w. 29
e-mail: psab@pat.krakow.pl

godziny otwarcia sekretariatu

- w okresie wakacyjnym – nieczynne
- na czas rekrutacji: pt. 11.00–13.00, sob. 13.00–14.00
- w czasie roku akademickiego: sob. 13.00–14.00

charakterystyka studiów

Studia trwają cztery semestry (460 godz.), przeznaczone są dla nauczycieli, historyków oraz osób posiadających wykształcenie humanistyczne. O przyjęcie mogą starać się także studenci ostatniego roku studiów magisterskich. Umożliwiają uzyskanie kwalifikacji zawodowych do pracy w archiwach kościelnych, państwowych i zakładowych. Zdobyta w trakcie studiów wiedza umożliwia podjęcie pracy także w kancelariach oraz wszystkich typach bibliotek. Największy nacisk położono na archiwistykę kościelną, ze względu na wzrastające w tej mierze potrzeby kadrowe. W czasie zajęć słuchacze zapoznają się z zagadnieniami z zakresu archiwistyki oraz metodyki pracy w archiwach różnorodnych typów. Spory nacisk położono na zajęcia z zakresu prawa dotyczącego archiwów oraz z zakresu ustroju i administracji państwowej, kościelnej i zakonnej na ziemiach polskich. Zajęcia ściśle specjalistyczne poszerzone zostały o przedmioty uzupełniające, m.in. paleografię, neografię, edytorstwo, muzealnictwo, podstawy konserwacji i zabezpieczania zbiorów. Osobny blok tematyczny stanowią zagadnienia związane z bibliotekoznawstwem, m.in. zarys historii książki, dzieje bibliotek i ich zasób, czytelnictwo oraz metody pracy z czytelnikiem.

kierownik studiów: ks. dr hab. Józef Marecki, prof. PAT

liczba semestrów i ilość godzin: 4 semestry (460 godzin)

opłaty

- 100 zł – opłata wpisowa przy składaniu dokumentów

- 4000 zł – opłata za cały tok studiów; (możliwość opłat semestralnych)

wymagane dokumenty

- podanie do kierownika studiów
- kwestionariusz osobowy (formularz do ściągnięcia ze strony internetowej)
- życiorys
- odpis dyplomu ukończenia studiów wyższych lub dokument poświadczający wpis na ostatni rok studiów magisterskich
- 2 fotografie
- dowód wniesienia opłaty wpisowej
- dowód wpłaty czesnego za pierwszy semestr studiów (po przyjęciu na studia)

termin składania dokumentów: do 30 września 2009 r.

kryteria naboru: kolejność zgłoszeń

limit miejsc: dolny – 15 osób; górny – 20 osób

informacje dodatkowe

Zajęcia odbywają się wyłącznie w soboty w godzinach 9.00–17.00 (z przerwą obiadową).

Podyplomowe Studia z zakresu Konserwacji, Kształtowania Architektury i Aranżacji Wnętrz Obiektów Sakralnych

Papieska Akademia Teologiczna w Krakowie
Politechnika Krakowska, Wydział Architektury,
Instytut Historii Architektury i Konserwacji Zabytków
31-002 Kraków, ul. Kanonicza 1,
tel./faks 012 628 24 21 (sekretariat studiów)
012 628 24 08 (sekretariat Instytutu HAIKZ WA PK)
e-mail: pskos@pk.edu.pl, strona: www.pk.edu.pl/a-1

godziny otwarcia sekretariatu

- w czasie roku akademickiego: (sekretariat studiów KKAiAWOS PAT-PK), 31-002 Kraków, ul. Kanonicza 1, pok. 203, pon., wt., czw. 10.30–12.30
- w okresie wakacyjnym oraz w czasie roku akademickiego: (sekretariat Instytutu HAIKZ WA PK), 31-002 Kraków, ul. Kanonicza 1, pok. 212, tel./faks.: 012 421 87 22, pon. – pt. 8.00–14.00

charakterystyka studiów

Studia przeznaczone są m.in. dla absolwentów wszystkich kierunków artystycznych, architektów, inżynierów, konstruktorów, plastyków, a także księży oraz sióstr i braci zakonnych, pracujących w kościołach zabytkowych i współczesnych, konserwatorów diecezjalnych i zakonnych, ale także dla osób świeckich i duchownych, których praca lub zainteresowania wiążą się z tematyką studiów i które mogą pracować m.in. w instytucjach, muzeach, czy firmach zajmujących się sztuką, konserwacją, opieką nad archiwami świeckimi i kościelnymi. Celem studiów jest przygotowanie profesjonalnej kadry spełniającej oczekiwania Kościoła oraz osób odpowiedzialnych za budownictwo sakralne, aranżacje wnętrza świątyni współczesnej i historycznej, a także użytkowników tychże obiektów, na których spoczywa odpowiedzialność za poziom prac konserwatorskich i właściwe ich użytkowanie. Słuchacze studium otrzymają najnowszą wiedzę z zakresu zarządzania, utrzymania, renowacji zabytkowej oraz kształtowania współczesnej architektury sakralnej, a także aranżacji wystroju wnętrza świątyni, sposobów eksponowania i przechowywania oraz konserwacji elementów jej wyposażenia m.in. malarstwa, rzeźby, szat liturgicznych, ksiąg oraz innego rzemiosła artystycznego. Studia prowadzone są m. in. przez pracowników naukowych Wydziału Architektury PK, Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, oraz Zamku Królewskiego na Wawelu i Muzeum Narodowego w Krakowie.

kierownicy studiów:

PK – prof. dr hab. inż. arch. Andrzej Kadłuczka

PAT – ks. dr Andrzej Józef Nowobilski

liczba semestrów i ilość godzin

2 semestry (320 godzin wykładów oraz zajęć w terenie, w obiektach zabytkowych, pracowniach)

opłaty

– 2900 zł – opłata za cały tok studiów; (możliwość opłat semestralnych)

wymagane dokumenty

– podanie: połączone z formularzem zgłoszeniowym

– kwestionariusz osobowy – formularz zgłoszeniowy do pobrania w sekretariacie lub do ściągnięcia ze strony internetowej

– życiorys

– odpis dyplomu ukończenia studiów wyższych lub dokument poświadczający wpis na ostatni rok studiów magisterskich

– 2 fotografie

– dowód wpłaty czesnego za pierwszy semestr studiów

termin składania dokumentów

od 15 maja 2009 r. do 15 października 2009 r.

kryteria naboru: kolejność zgłoszeń

limit miejsc: dolny – 20 osób; górny – 35 osób

informacje dodatkowe

Zajęcia odbywają się dwa razy w miesiącu przez dwa dni w piątki w godz. 15.00–20.00 i w soboty w godz. 9.00–18.15 z godzinną przerwą (14.00–15.00). W semestrze zimowym zajęcia rozpoczynają się uroczystą inauguracją w drugiej połowie października (dokładny termin podany będzie we wrześniu).

Podyplomowe Studia Wychowania Prorodzinnego

Wydział Nauk Społecznych

31-004 Kraków, ul. Franciszkańska 1, tel. 012 426 01 25;

31-123 Kraków, ul. Szujskiego 4, tel./faks 012 422 47 86

e-mail: NOR@pat.krakow.pl

godziny otwarcia sekretariatu

– w czasie roku akademickiego, ul. Kanonicza 9, sob. 9.00–13.00

– w czasie roku akademickiego, ul. Kanonicza 9 – wt. 11.00–14.30, śr. 9.00–11.30; czw. 9.00–11.30; pt. 15.00–17.00

charakterystyka studiów

Studia przeznaczone są dla osób z tytułem magistra oraz studentów ostatniego roku studiów magisterskich. Zadaniem studiów jest przygotowanie nauczycieli, katechetów i prelegentów do podjęcia zajęć z zakresu wychowania do życia w rodzinie w szkole podstawowej, gimnazjum oraz szkole średniej. Zajęcia są prowadzone w sposób interdyscyplinarny co umożliwia ukazanie problematyki rodzinnej i seksualnej w wymiarze wieloaspektowym: psychologicznym, pedagogicznym, socjologicznym.

kierownik studiów: ks. prof. dr hab. Jan Orzeszyna

liczba semestrów i ilość godzin: 3 semestry (350 godzin)

opłaty

– 100 zł – opłata wpisowa przy składaniu dokumentów

– 2100 zł – za cały tok studiów

(możliwość opłat semestralnych)

wymagane dokumenty

– podanie do kierownika studiów

– życiorys

– odpis dyplomu ukończenia studiów wyższych lub dokument poświadczający wpis na ostatni rok studiów magisterskich

– 3 fotografie

termin składania dokumentów

1–30 czerwca oraz 1–30 września 2009 r.

kryteria naboru: kolejność zgłoszeń

limit miejsc: dolny – 20 osób; górny – 50 osób

informacje dodatkowe

Zajęcia odbywają się w soboty w godzinach 9.00–17.00.

Podyplomowe Studia z Bioetyki

Międzywydziałowy Instytut Bioetyki

31-004 Kraków, ul. Franciszkańska 1, tel. 012 426 01 25;

31-123 Kraków, ul. Szujskiego 4, tel./faks 012 422 47 86

e-mail: bioetyka@pat.krakow.pl

godziny otwarcia sekretariatu

– na czas rekrutacji i w czasie roku akademickiego, ul. Franciszkańska 1 – sob. 9.00–13.00

– na czas rekrutacji, ul. Szujskiego 4 – wt. 11.00–14.30, śr. 9.00–11.30; pt. 15.00–17.00

charakterystyka studiów

Podyplomowe Studia z Bioetyki przeznaczone są dla absolwentów szkół wyższych legitymujących się dyplomem magistra oraz studentów ostatniego roku studiów magisterskich. Studia kształcą specjalistów w zakresie bioetyki, w tym również etyki medycznej, przygotowują studiujących do pełnienia funkcji nauczycieli etyki i bioetyki w szkołach, do pracy dziennikarskiej w tej dziedzinie, do pogłębionej etycznie pracy w służbie zdrowia, do pełnienia roli konsultantów bioetycznych lub innych funkcji w zakładach opieki zdrowotnej i placówkach opiekuńczych czy hospicjach, do działalności w centralnych, regionalnych czy szpitalnych komisjach etycznych, do pełnienia funkcji w urzędach administracji publicznej, administracji związanej ze służbą zdrowia i ochroną środowiska, do sprawowania funkcji kapelanów szpitali, do pracy wśród chorych, do bardziej świadomej etycznie promocji życia i zdrowia. Uczestnik uzyskuje świadectwo ukończenia studiów na podstawie zaliczenia wykładanych przedmiotów oraz przedłożonej do oceny, przygotowanej pod kierunkiem promotora, krótkiej rozprawy na temat mieszczący się w programie studiów.

kierownik studiów: ks. dr hab. Tadeusz Biesaga, prof. PAT

liczba semestrów i ilość godzin: 3 semestry (360 godzin)

opłaty

– 100 zł – opłata wpisowa przy składaniu dokumentów

– 2100 zł – za cały tok studiów (możliwość opłat semestralnych)

wymagane dokumenty

– podanie do kierownika studiów

– życiorys

– odpis dyplomu ukończenia studiów wyższych lub dokument poświadczający wpis na ostatni rok studiów magisterskich

– kserokopia dowodu osobistego

– 3 fotografie

– dowód wpłaty opłaty wpisowej

– dowód wpłaty czesnego za pierwszy semestr studiów – po przyjęciu na studia

termin składania dokumentów

1–30 czerwca oraz 1–30 września 2009 r.

kryteria naboru: kolejność zgłoszeń

limit miejsc: dolny – 20 osób; górny – 40 osób

informacje dodatkowe

Zajęcia odbywają się w soboty w godzinach 9.00–17.00. Każdy zjazd obejmuje 9 godzin zajęć. W ciągu całych, półtorarocznych studiów przewiduje się 40 zjazdów.

*Nabór na studia odbywa się co dwa lata – najbliższy termin rekrutacji – rok akademicki 2010/2011

Pożegnanie śp. ks. prof. Zdzisława Klisia

„W dobrych zawodach wystąpiłem, bieg ukończyłem, wiary ustrzegłem. Na ostatek odłożono dla mnie wieniec sprawiedliwości, który mi w owym dniu odda Pan”.

Te słowa z Listu św. Pawła do Tymoteusza przypomnieli biskupi polscy w liście pasterskim odczytywanym we wszystkich kościołach w minioną niedzielę 25 stycznia, w święto nawrócenia św. Pawła i w Roku Pawła. Tego dnia rano odszedł do Pana ks. prof. Zdzisław. Tych słów już nie usłyszał z ambony, ufamy, że je usłyszał od Boga samego.

W liście przypomniano cały żywot św. Pawła w kolejnych odsłonach. Nam, którzyśmy w niedzielę rano dowiedzieli się o śmierci ks. Zdzisława, przed oczyma przetoczyły się obrazy z jego i naszego życia.

Urodził się w Łodygowicach w bogobojnej rodzinie w święto poświęcenia bazyliki na Lateranie 1955 roku. W kościele łodygowickim został ochrzczony; miał to szczęście, że w czasie, gdy dorastał proboszczem był sługa Boży ks. Jan Marszałek.

Od dziecka wyróżniał się uzdolnieniami artystycznymi. Do szkoły średniej uczęszczał w Żywcu. W rodzinnej parafii był kolejno ministrantem, lektorem. Wszedł do ruchu Światło – Życie.

Obok pragnienia odbycia studiów na Akademii Sztuk Pięknych – pojawiło się powołanie do kapłaństwa. Rozważał, którą wybrać drogę. Wybrał kapłaństwo. Jako kleryk zwrócił na siebie uwagę talentami plastycznymi. Odtąd, obok studiów i formacji, zajmował się także projektowaniem dekoracji świątecznych i rocznicowych. Ich śladem jest stuła rocznikowa. Jako student wybrał seminarium naukowe z historii sztuki.

Na kapłana został wyświęcony w tej katedrze w 1980 roku. Jako neoprezbiter posłany najpierw do Jaworzna-Szczakowej, a następnie do parafii pw. św. Jana Chrzciciela na Prądniku Czerwonym. W latach 1983-1993 wikariusz podkustoszy tej katedry, a następnie przez szereg lat proboszcz parafii pw. św. Krzyża w Krakowie. Jako podkustoszy katedralny podjął studia w Instytucie Historii Sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Pasją jego życia stała się nauka. Szczególnym umiłowaniem: ikonografia.

Kolejne stopnie naukowe zdobywał w Uniwersytecie Jagiellońskim. Magisterium napisał na temat Zwiastowania Maryi, a doktorat na temat Bożego Narodzenia w polskiej sztuce średniowiecznej. Kolejne prace – habilitacyjna i profesorska – poświęcone były ikonografii Pasji Chrystusa Pana w średniowiecznym malarstwie ściennym Europy Środkowej i Paruzji – przedstawienia Sądu Ostatecznego. W najbliższym czasie ukaże się kolejna jego książka na temat cykli paschalnych zamykająca niejako podjęte tematy.

W trakcie pisania książki profesorskiej na temat Pasji ujawniła się choroba nowotworowa. Podjął z nią walkę. Wykazał nieprawdopodobny hart ducha. Z wyniszczającą organizm chorobą walczył wiele lat, pozostawiając wiele dowodów męstwa.

Temat cierpienia był mu bliski od młodych lat. Do niego wracał w swoich pracach z teologii. Najpierw do magiste-

rium zajął się mandylionem z wyobrażeniem Chrystusa na podstawie zachowanych przedstawień szkoły krakowsko-sądeckiej, a w pracy licencjackiej wyobrażeniami męczeństwa św. Stanisława BM.

Także w pracach uniwersyteckich stale nawracał do tematu Krzyża. Rozważając temat Zwiastowania, a następnie Bożego Narodzenia, odwoływał się do tego fragmentu Listu św. Pawła do Rzymian, w którym o Panu naszym Jezusie Chrystusie Apostołem Narodów pod natchnieniem Ducha Świętego napisał: „Jego to ustanowił Bóg narzędziem przebłagania, dzięki wierze, mocą Jego krwi”. On jest kapłanem, ofiarą i przebłaganiem. A odnosząc się do komentatorów Listu do Rzymian przypomniawszy, że do istoty kapłaństwa Chrystusa należy: przyjąć powołanie, pośredniczyć pomiędzy Bogiem a ludźmi, złożyć ofiarę przez dobrowolną śmierć na krzyżu.

Zwrócił uwagę na te sceny Zwiastowania, przedstawiające Dzieciątka Jezus z krzyżem na ramionach, znajdujące się z tym krzyżem jeszcze w dłoniach Boga Ojca, lub już zbiegające z krzyżem ku klęczącej Maryi. Silnie podkreślał tajemnicę *corredemptio* Maryi. To jej współdziałanie w dziele Odkupienia to przede wszystkim jej *compassio* – współcierpienie. Nawiązując do myśli ojców Kościoła, wskazywał na liczne przedstawienia betlejemskiego żłóbka – jako ołtarza, a Nowonarodzonego jako Ofiary paschalnej.

Setki razy stawaliśmy razem przy Cudownym Krzyżu, zwanym Krzyżem Królowej Jadwigi, ze wzrokiem na wysokości predelli i napisem: „Ty zaś przechodniu słuchaj ran tegoż Pana twojego, bezgłośnie do ciebie mówiących i rozważ jak wdzięcznym dotąd okazałeś się dla nich”. Dał nam Pan Bóg tę łaskę, że w 1987 roku w skarbcu katedralnym, palisandrową trumienkę z relikwiami św. królowej Jadwigi razem jako wikariusze katedralni, umieściliśmy w sprawionym wtedy nowym brązowym relikwiarzu. Kilka dni później sługa Boży Jan Paweł II przewodnicząc uroczystości podniesienia relikwii królowej Jadwigi pod wawelski Krzyż, na tym miejscu powiedział „Jesteśmy złączeni z tą naszą wielką monarchią właśnie przez ten wawelski Krzyż, pod którym obecnie zostały złożone relikwie Błogosławionej. Mają one tutaj sprawować jakby ciągłą milczącą liturgię podniesienia krzyża. Patrząc potem jak cierpiał, jaki był mężny, widać było, jaki kapitałny użytek robił, i jako kapłan i jako uczonec, z wiedzy i z doświadczenia wiary, doświadczenia tego miejsca.

Wyróżniał się niezwykłą pamięcią plastyczną. Raz zobaczony obraz czy cykl potrafił dokładnie zapamiętać i opisać. Był niezwykle pracowity. Stale coś czytał lub przeglądał. Pracował do późnych godzin. Każdego roku udawał się w ramach urlopu do Wielkiej Brytanii. Po zakończeniu zastępstwa przy parafii pozostawał jeszcze kilka tygodni w bibliotekach Birmingham i Londynu. Jesienią każdego roku udawał się na 2 tygodnie do Monachium do tamtejszej biblioteki Instytutu Historii Sztuki. Gromadził materiał do kolejnych książek i artykułów. Kupował nowości. Zgromadził jedną z najlepszych prywatnych bibliotek z zakresu hi-

storii sztuki. Każdy podjęty temat wymagał wyjazdów, by zobaczyć każdy interesujący go obiekt. Niejednokrotnie oszczędzał na utrzymanie, byle tylko dotrzeć do najbardziej odległego kościółka od Bałtyku po Adriatyk.

Pozostawił znaczący dorobek naukowy, mimo że nie jego życia po ludzku została przerwana przedwcześnie, bo w 54. wiosnie życia.

Jako teolog został historykiem sztuki. Do historii sztuki wniósł wiele uzasadnień, które czekały na teologa. Teologii przypomniał skarb przebogatego materiału ikonograficznego, wspaniałych ilustracji zapisanych na ścianach, witrażach i obrazach.

Krakowowi i archidiecezji pozostawił blisko 10 tomów studiów pod jego redakcją. Zyskały je stare gotyckie krakowskie kościoły. Jeszcze przed dwoma miesiącami doprowadził do sesji poświęconej kolegiacie św. Anny. Jemu tom studiów zawdzięcza kościół w Niedzicy. To, co zostawił, stawia go obok takich księży historyków sztuki, jak Szczepny Dettloff, Janusz Pasierb, Władysław Smoleń czy Bolesław Przybyszewski.

Żył wśród obrazów, ale też żył wśród ludzi. Posiadał umiejętność dostrzeżenia wielu ludzkich gestów i potrafił je odwzajemniać. Zapytany w ubiegły piątek: Zdychu, czego potrzebujesz?, odpowiedział: Mam wszystko. Mam ciepło, życzliwe wizyty księży kardynałów i biskupów. Mam wiele dowodów pamięci ze strony Papieskiej Akademii Teolo-

gicznej. Mam zapewnienia modlitwy ze strony tylu ludzi. Mam bardzo dobrą opiekę ze strony szpitala. Wszystkim jestem wdzięczny.

Był bardzo przyjazny. W przyjaźni wierny. Ludziom życzliwy. To życzliwe otwarcie znakomicie dostrzegli aktorzy krakowscy, którzy przy kościele św. Krzyża istniejące przy nim duszpasterstwo artystów wraz z nim i dzięki niemu doprowadzili do takiego stopnia rozwoju. Pamięć o nim nosi w sercu wielu tu obecnych: księża, ale także świeccy, zaprzyjaźnione rodziny, jego seminarzyści. Taki pozostał i w chorobie. Pracowity i życzliwy.

Dziś my zgromadzeni w katedrze na Wawelu, której poświęciłeś 10 najlepszych lat swego życia, wobec Twojej trumny, w której Twoje ciało powróciło do katedry, wraz z Księdzem Kardynałem, księżmi biskupami, kapłanami, z najbliższą rodziną, z wszystkimi tu obecnymi, dziękujemy Bogu za Ciebie, za twoje życie, kapłaństwo, a szczególnie za pracowitość i za męstwo w cierpieniu. Niech Cię przyjmie Chrystus, *Sol verus* i niech ozdobi twoje czoło wieńcem sprawiedliwości. Amen.

ks. dr hab. Jacek Urban, prof. PAT

Kazanie wygłoszone w katedrze na Wawelu 28 stycznia 2009 r. podczas Mszy św. żałobnej.

Homo via Ecclesiae

W nowym Gmachu Biblioteki Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie przy ul. Bobrzyńskiego 10 w dniu 9 grudnia 2008 roku została otwarta wystawa *Homo via Ecclesiae*. Na wystawie tej zostało wyeksponowane dzieło Jana Pawła II *Homo via Ecclesiae* ozdobione medalami Aliny Kalczyńskiej, która podarowała tę książkę Bibliotece Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. Wystawę uroczystie otworzył Jego Magnificencja Rektor Papieskiej Akademii Teologicznej prof. dr hab. Jan Dyduch. Dzieło to zostało wydane w serii *Bibliotheca Joannes Paulus PP II*, mającej na celu ukazanie postawy duchowej papieża Jana Pawła II. Wydawanie tej serii rozpoczęto w roku 2004, pod patronatem Instytutu Veritatis Splendor w Bolonii. Pierwszy tom *Totus Tuus* wydany w 2005 roku składa się z katechez, homilii i nauk poświęconych Najświętszej Maryi Pannie, głoszonych przez Jana Pawła II. W drugim tomie *Familia via Ecclesiae* znalazły się dzieła poświęcone małżeństwu i rodzinie. Podarowany Bibliotece i prezentowany na wystawie tom *Homo via Ecclesiae* prezentuje myśl społeczną Karola Wojtyły, w której przejawia się troska o dobro człowieka. Na wystawie zostały zaprezentowane dwa egzemplarze tego dzieła, drugi dzięki życzliwości Biblioteki Jagiellońskiej został pożyczony na tę wystawę. Bibliofilską edycję tego dzieła została zrealizowana w 2007 roku w 975 egzemplarzach numerowanych cyframi arabskimi od 1 do 975 i w 75 egzemplarzach numerowanych cyframi rzymskimi od I do LXXV. Księga ma wymiary 43,5x30x7 cm, liczy ponad 300 stron. Ofiarodawczyni tej księgi Pani Anna Kalczyńska jest autorką medali, która ozdobiła tę księgę. Pierwszą stronę okładki zdobi medal, na którym znajdują się hasła *Veritatis Libertas Iustitia*, a na ostatniej medal z hasłem „PAX” w czterech językach: łacińskim, greckim, hebrajskim i arabskim. Są to oryginalne srebrne płaskorzeźby o średnicy 10 cm, wykonane w Pracowni Artystycznej w Senesi w Pognano. Księga ozdobiona jest również barwną dwustronicową ilustracją *Szkice projektu medali*, autorki Aliny

Kalczyńskiej. Druk wykonała Drukarnia Valdona w Abruzzo, wykwinną czcionką Bodoni. Zakłady Cartiere d'Arches we Francji wyprodukowały papier do tej książki, a każda kartka papieru czerpanego została ozdobiona filigranem papieskim. Pergaminowa oprawa książki, złote napisy zostały ręcznie wykonane w Introligatorni L'Arte del Libro w Todi. Książka została wydana przez włoskie Wydawnictwo FMR-Art'è.

Treść książki w sposób bardzo wnikliwy przedstawił prof. dr hab. Jan Daniel Szczurek. Następnie autorka Alina Kalczyńska przedstawiła historię powstania tej książki, oprowadziła zebranych gości po wystawie i szczegółowo omówiła zaprezentowane szkice ilustracji i medali, które ozdobiły tę książkę. Autorka jest znaną krakowską artystką – grafiką, która od roku 1980 mieszka w Mediolanie. Rysuje, maluje akwarelami, realizuje witraże, projektuje tkaniny artystyczne, wykonuje prace w zakresie grafiki artystycznej i użytkowej, m.in. szatę graficzną książek i ekslibrisy, głównie drzeworyty. Jest laureatem nagród w Polsce i zagranicą. W roku 2000 otrzymała nagrodę Premio Leonardo za szerzenie i zacieśnianie współpracy kulturalnej między Polską a Włochami. Otrzymała również medal *Gloria Artis* Zasłużony Kulturze w roku 2007.

Na wystawie został ponadto zaprezentowany album *I presepi di Cracovia*, w opracowaniu autorki, dotyczący szopki krakowskich, który zaprezentowała w 1991 roku Janowi Pawłowi II. Wystawa była czynna do 19 grudnia 2008 roku. Z tej okazji został przygotowany okolicznościowy folder, w którym prof. Maria Kocójowa i pani mgr Danuta Bromowicz przedstawiły dzieło i osobę autorki wystawy. Dyrektor Biblioteki Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie ks. dr hab. Jan Bednarczyk podziękował autorce za dar i prezentację wystawy, wręczając jej bukiet kwiatów.

Renata Dulian

„Nie piję za jego zdrowie”

„Wypijmy za zdrowie twojego przyszłego dziecka”, „Napij się, tobie też należy się trochę przyjemności”, „To tylko lampka wina do obiadu, wzmocni twój organizm”... To część stwierdzeń, jakie może usłyszeć kobieta w ciąży od znajomych, rodziny, lekarzy. Zdania, które mogą wprowadzić ją w zakłopotanie. Niewielka ilość promili, które mogą zaszkodzić zdrowiu jej dziecka.

Lampka wina, kieliszek wódki czy kufel piwa, to alkohol, który spożyty przez kobietę w ciąży, może zaburzyć rozwój przyszłego potomstwa. To substancja szkodliwa, która niesie za sobą dramatyczne skutki, takie jak uszkodzenie mózgu, osłabienie ukrwienia łożyska i płodu, powodując jego niedotlenienie, przedwczesny poród, a nawet samoistne poronienie. W rezultacie to środek toksyczny, który może wywołać szereg chorób. Jedną z nich jest syndrom FAS (Fetal Alcohol Syndrome), czyli Płodowy Zespół Alkoholowy.

FAS, według Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i roblemów Zdrowotnych ICD-10, jest jednostką chorobową o kodzie Q86.0 i obejmuje zaburzenia, które pojawiają się u dziecka w wyniku spożywania przez ciężarną matkę alkoholu. To objawy psychiczne i umysłowe, wynikające z uszkodzenia mózgu (np. nadpobudliwość, impulsywność, lękliwość, skłonności depresyjne, trudności w uczeniu się), fizyczne (np. zniekształcenia twarzy – wąskie czoło, spłaszczona środkowa część twarzy, krótki zadarty nos, mały szpiczasty podbródek, czy deformacja kości, problemy ze słuchem, skłonność do zwichnięć) oraz wtórne (np. zamknięcie się w sobie, kłamstwa, ucieczki z domu, chęć bycia w centrum).

O tym syndromie należy często mówić i rozpowszechniać informacje na temat szkodliwości alkoholu na płód. Dlatego też, 27 stycznia br. w Sali Obrad Magistratu, Pałac Wielopolskich przy pl. Wszystkich Świętych 3/4 w Krakowie została zorganizowana konferencja naukowa pt. „Nie piję za jego zdrowie, czyli czym jest FAS”.

Inicjatywa ta była podjęta przez Dziekana Wydziału Nauk Społecznych Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, ks. prof. dr. hab. Janusza Mastalskiego. Koordynowała ją studentka Wydziału Nauk Społecznych Katarzyna Łukaszek.

Konferencja nie odbyłaby się, gdyby nie życzliwość i wsparcie różnych instytucji. Patronat honorowy objęli Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Województwo Małopolskie. Głównym partnerem był Wydział Sportu i Inicjatyw Społecznych Urzędu Miasta Krakowa, a także Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień i Współzależnienia, Stowarzyszenie Rodzin Adopcyjnych i Zstępnych „Pro Familia” i Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Archidiecezji Krakowskiej. Konferencję nagłośniły też media, takie jak: „Niedziela Małopolska”, „Eleuteria”, „Zdrowie w Krakowie”, Wydawnictwo św. Stanisława BM, Wydawnictwo Rubikon, Katolickie Stowarzyszenie Dziennikarzy, Katolicki miesięcznik dla młodzieży wzrastanie.pl, Testy diagnostyczne Amil oraz Radio Kraków.

Obradom konferencji naukowej przewodniczył ks. prof. dr hab. Janusz Mastalski. Sesję naukową rozpoczęła prof. dr

hab. Helena Wrona-Polańska wykładem wprowadzającym w ważny problem promocji zdrowia w kreowaniu rodziny, gdyż tylko zdrowa rodzina może być gwarancją zdrowia dziecka. Prof. dr hab. n. med. Andrzej Urbanik przedstawił własne badania wpływu alkoholu na ośrodkowy układ nerwowy u dzieci i dorosłych techniką rezonansu magnetycznego. Mgr Teresa Jadcak-Szumiło omówiła trudności funkcjonalne dzieci z FAS. Lic. Katarzyna Łukaszek, posługując się wykresami, diagramami kołowymi i histogramami, zilustrowała poziom wiedzy studentów na temat szkodliwości działania alkoholu na płód. Dr Krzysztof Liszcz rozwinął myśl, na temat wsparcia rodziny z dzieckiem z FASD w „Domu Łączenia Rodzin im. brata Rogera”. Mgr Joanna Sołtys zaprezentowała problematykę FAS w kontekście adopcji, ukazując działalność Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego „Pro Familia” w Krakowie. Rodzina adopcyjna podzieliła się własnymi doświadczeniami wychowywania dziewczynki ze zdiagnozowanym syndromem FAS.

Zaprezentowano również film pt. „Wieczne dziecko”, pokazujący osoby dotknięte tym syndromem.

Oprócz autorytetów naukowych, była z nami wyśmienita publika. Połowę słuchaczy stanowili studenci, głównie z Uniwersytetu Pedagogicznego i Collegium Medicum UJ. Ponadto w konferencji uczestniczyli wykładowcy akademicy, nauczyciele szkół podstawowych i gimnazjalnych, pedagogzy, psychologowie, terapeuci uzależnień i Warsztatów Terapii Zajęciowej, pracownicy Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie, przedstawiciele rodzin adopcyjnych i zastępczych, pielęgniarki, pracownicy socjalni, specjaliści ds. pracy z rodziną oraz inni.

Obeorny był również Krzysztof Brzózka, dyrektor Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z siedzibą w Warszawie. Z krakowskiego środowiska przybyli: Elżbieta Łęcznarowicz – zastępca Prezydenta Miasta Krakowa ds. Edukacji i Spraw Społecznych, Krystyna Paluchowska – dyrektor Wydziału Sportu i Inicjatyw Społecznych, dr med. Adam Wiernikowski – przewodniczący Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Jerzy Dziwisz – przewodniczący Zespołu ds. Lecznictwa i Profilaktyki Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Stanisław Kozak z Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ewa Piskorz – dyrektor Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnień i Współzależnienia, Danuta Wiecha – dyrektor Stowarzyszenia „Pro Familia”, Paweł Król z Wydawnictwa Rubikon

i Magdalena Bobrowska z Wydawnictwa św. Stanisława BM. Ponadto był Mariusz Bartkowicz z Radia Kraków i Jakub Baran z Radia ESKA Kraków.

O konferencji i problemie FAS mówiono na antenie Radia Kraków w audycji „Pokonać wstyd” (25.01.2009 r. o godz. 21.05). Gośćmi u Doroty Włosowicz były pedagog Joanna Mazurek z pracowni psychologicznej ITEM w Żywcu i Katarzyna Łukaszek – koordynatorka konferencji i studentka Nauk o Rodzinie z Wydziału Nauk Społecznych Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. W „Kronice” (27.01.2009 r.) ukazał się reportaż z przedsięwzięcia. Ponadto notka na ten temat pojawiła się na 27 stronach internetowych.

Należy pamiętać, że dla kobiety w ciąży nie ma bezpiecznej dawki alkoholu, a każda ilość wiąże się z ryzykiem uszkodzenia płodu. Zespołowi FAS oraz innym uszkodzeniom związanym z ekspozycją płodu na alkohol można w 100% zapobiec!

Drogie Panie, jeśli chcecie mieć zdrowe dziecko, **musicie zachować abstynencję w okresie ciąży.**

Katarzyna Łukaszek
koordynator konferencji,
studentka Wydziału Nauk Społecznych PAT

Wykłady otwarte

Pracownia Badań nad Historią i Kultura Przestrzeni Imperialnej i Postimperialnej Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego

Rosja Radziecka – to cykl wykładów otwartych połączonych ze studencką dyskusją. Wykłady przeznaczone są dla doktorantów i studentów wyższych lat. Choć zajęcia prowadzone będą w języku polskim to wymagana jest podstawowa znajomość rosyjskiego i angielskiego (teksty źródłowe). W każdych zajęciach bierze udział ekspert zajmujący się daną tematyką, który dokonuje wprowadzenia w badany przez studentów temat. Dalsza część zajęć to dyskusja, którą poprowadzi jeden z wykładowców PAT.

6 kwietnia 2009

Afganistan w objęciach bolszewizmu

- Pasztonistan czy Komunistan? O nastrojach społecznych i politycznych w Afganistanie na początku XX wieku.
 - Czemu Rosja okazała się kolosem na glinianych nogach? Jak wytłumaczyć porażkę niezwyciężonej Armii Czerwonej w Afganistanie?
 - Czy dzisiejszy konflikt jest pokłosiem agresji rosyjskiej i kto dziś rządzi w Kabulu?
- Gościem wykładu będzie dr M. Rzepka (PAT)

4 maja 2009

Wojna o gaz, wojna o ropę czyli Wielka Gra na Kaukazie i w Azji Środkowej

- Kto dziś rządzi Rosją. Aleksy Miller czy Władimir Putin?
 - Jak wygląda współczesny ekspansjonizm Rosji? Naftowy podbój Kaukazu i Azji Środkowej?
 - Czy Rosja ma plan energetycznego podbicia świata? Kto jest za, a kto przeciw aspiracjom politycznym i ekonomicznym Kremla.
- Gościem wykładu będzie Aleksandra Jarosiewicz (Ośrodek Studiów Wschodnich w Warszawie)

1 czerwca 2009

Aleksander Sołżenicyn i walka o prawdę historyczną

- Do czego dążył Sołżenicyn?
 - Jakie znaczenie ma termin „rossijskij” a „rossijskij” w perspektywie rozliczenia się Rosji ze zbrodni komunizmu?
 - Polityka historyczna Rosjan, a refleksja nad „ruskim losem”
- Gościem wykładu będzie prof. A. de Lazari (Uniwersytet Łódzki)

„Przekonywał ich o Chrystusie” Paweł – apostoł i wojownik Chrystusa,
red. ks. Roman Pindel, ks. Sylwester Jędrzejewski SDB, Kraków 2008, s. 158

Jest to kolejna pozycja z serii *Hermeneutika et judaica*, która składa się głównie z referatów wygłoszonych podczas sesji naukowej z racji ogłoszonego Roku św. Pawła. Sesja ta została zorganizowana przez Katedrę Hermeneutyki Biblijnej i Judaistyki Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie 11 czerwca 2008 roku. W tomie zamieszczono również teksty niewyłoszone, a związane z tematyką Roku św. Pawła. Publikacja ta jest dedykowana księdzu doc. dr. hab. Jerzemu Chmielowi, który obchodził 50-lecie święceń kapłańskich. Tom otwiera artykuł ks. Romana Pindla, który przedstawia genezę i perspektywy Roku św. Pawła. Z okazji dwutysięcznej rocznicy narodzin Apostoła Narodów Pawła z Tarsu Benedykt XVI ogłosił 28 czerwca 2007 roku podczas uroczystych nieszpórów w wigilię uroczystości świętych Piotra i Pawła Rok św. Pawła. Będzie on trwał od 29 czerwca 2008 roku do 29 czerwca 2009 roku, niewykluczone, że obchody zostaną przedłużone do trzech lat. Przy Bazylice św. Pawła za Murami powstało biuro tych obchodów, a także została uruchomiona strona internetowa www.annopaulino.org, zawierająca informacje na temat wydarzeń, spotkań modlitewnych, inicjatyw kulturalnych. Istnieje również strona w języku polskim związana z tym wydarzeniem. Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów wydała dekret o sprawowaniu liturgii 25 stycznia 2009 roku w 3 niedzielę zwykłą według formularza ze święta Nawrócenia św. Pawła.

Renata Dulian

Ks. Jacek Urban, *Katedra na Wawelu po 1918 roku*, Kraków 2008, s. 714

Jest to obszerna monografia, która głównie w oparciu o zbiory Archiwum Kapitulnego na Wawelu i Archiwum Kurii Metropolitalnej przedstawia historię katedry wawelskiej po roku 1918 jako sanktuarium Kościoła i narodu, jak wielokrotnie o katedrze wawelskiej mówił Jan Paweł II. Autor stara się odpowiedzieć na pytanie, czym była i czym jest dla współczesnych katedra na Wawelu. Była i jest przede wszystkim kościołem biskupim. Biskup sprawuje tu rządy, chrzci, bierzmuje, wyświęca, konsekruje, naucza. Katedra jest sanktuarium narodowym, miejscem pochówku i spoczynku wielu wybitnych Polaków. Jest miejscem czci i przechowywania relikwii św. Stanisława i królowej Jadwigi. Jest także kościołem parafialnym. Katedra na Wawelu jest zabytkiem, jednym z najważniejszych w Polsce. Określa, że jest ona „Katedrą Jana Pawła II”, gdzie był konsekrowany, odbył ingres biskupi i kardynalski, odwiedził ją jako biskup krakowski, a potem – jako papież – był w niej obecny podczas każdej pielgrzymki do Ojczyzny.

Autor omawia liturgię katedralną, dzieląc ją na trydencką i posoborową. Zwraca uwagę na prace konserwatorskie w katedrze za czasów arcybiskupa, potem kardynała A. S. Sapięhy, abp. Baziaka i kard. Wojtyły i po roku 1978. Omawia również instytucje związane z katedrą: Skarbiec Katedralny, Muzeum Diecezjalne i Katedralne oraz Archiwum i Bibliotekę Kapitulną na Wawelu. Na tle dziejów narodowych tego okresu przedstawia ważne wydarzenia narodowe i religijne, których świadkiem była katedra wawelska. Opisany okres obejmuje dramatyczne czasy okupacji hitlerowskiej w Polsce, z powodu której Najświętszy Sakrament nie był przechowywany w katedrze od 10 listopada 1939 roku do 31 maja 1945 roku. Publikacja ta jest cennym źródłem dla wszystkich zainteresowanych jej historią po roku 1918.

Renata Dulian

Św. Jan od Krzyża w recepcji Karola Wojtyły – Jana Pawła II, Kraków 2008, s. 416

Fascynacja Karola Wojtyły – Jana Pawła II mistykiem hiszpańskim św. Janem od Krzyża zaowocowała powstaniem wielu prac, poświęconych jego osobie i jego doktrynie mistycznej o wierze. Prezentowana publikacja miała na celu zebranie jego tekstów od pierwszych notatek z seminarium naukowego u ks. prof. Ignacego Różyckiego, poprzez pracę magisterską, doktorską, artykuły i List apostolski *Maestro en la Fe*, opublikowany z okazji 400-lecia śmierci św. Jana od Krzyża. Na drugą część publikacji składają się referaty na temat recepcji św. Jana od Krzyża u Karola Wojtyły – papieża Jana Pawła II, wygłoszone na sesji naukowej, która odbyła się na Wydziale Teologicznym PAT w Krakowie. Podejmowano takie tematy jak: „Wpływ rozprawy Karola Wojtyły ‘Nauka wiary u św. Jana od Krzyża’ na rozwój duchowości sanjuanistycznej w Polsce”, „Wątki wynikające ze studium dzieł św. Jana od Krzyża u Karola Wojtyły – papieża Jana Pawła II – teologa”, „Wiara mistyka i zjednoczenie nie tylko z Bogiem w duchowej szkole św. Jana od Krzyża i sł. Bożego Jana Pawła II (na podstawie Listu apostolskiego *Maestro en la Fe*)”, „Doświadczenie wiary w doktrynie mistycznej św. Jana od Krzyża w recepcji ks. Karola Wojtyły”, „Motywy sanjuanistyczne w poezji Karola Wojtyły”. Jan Paweł II tak pisze „Jan od Krzyża to człowiek zakochany w Bogu. Rozmawiał z Nim poufnie i ciągle o nim mówił. Nosił go w swym sercu i na swych wargach, ponieważ był on dla niego prawdziwym skarbem, jego najbardziej realnym światem”.

Renata Dulian

Wydawnictwo Naukowe PAT poleca nowości:

J. Krzywda, *Prymat papieski i Kolegium Biskupów w świetle nauki Vaticanum I i II*, Kraków 2008; „Przekonywał ich o Chrystusie”. Paweł – apostoł i wojownik Chrystusa (seria „Hermeneutika et judaica” 2), Kraków 2008; R. Czaja, G. Marszałkowski OFMCap., *Katena do Ewangelii św. Jana* (seria „Z badań nad Biblią” 17), Kraków 2008; *Teologia – Rośliny i zwierzęta* (seria „Biblia w kulturze świata”), Kraków 2008; s. A. E. Klich OSU, *Kościół Chrystusa w Duchu Świętym*, Kraków 2008, *Człowiek żyjący drogą Kościoła* (seria „Studia nad myślą Jana Pawła II” 1), Kraków 2008, C. Smuniewski, *Niewyczerpalne źródło świętości* (seria „Studia nad myślą Jana Pawła II” 2), Kraków 2008.

Kraków, 28 lutego 2009

Spółeczność Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie

Muzyka zajmuje ważne miejsce w kościele katolickim,
będąc głębokim środkiem wyrazu duchowości człowieka.
Pozwala też w sposób szczególny znaleźć swoje miejsce w modlitwie,
która poprzez sztukę objawia się jako indywidualna relacja z Panem Bogiem.
Kościół od początku swego istnienia pełnił rolę mecenasa sztuki,
dostrzegając w kulturze muzycznej nośnik wartości ewangelicznych.

Dzięki usilnym staraniom Papieskiej Akademii Teologicznej i naszej Akademii,
obie uczelnie otrzymały zgodę na prowadzenie
unikatowego kierunku – Muzyka Kościelna, wyznaczając w nim nową jakość kształcenia.

Działając na podstawie § 9, pkt. 25 Statutu Uczelni,
na wniosek Rektora – prof. Stanisława Krawczyńskiego,
Senat Akademii Muzycznej w Krakowie postanowił uhonorować
okolicznościowym medalem «Pro Benignitate»
Papieską Akademię Teologiczną w Krakowie
w uznaniu wartości jej działań dla rozwoju muzyki kościelnej.

„Każda autentyczna forma sztuki jest swoistą drogą dostępu do głębszej rzeczywistości
człowieka i świata. Tym samym stanowi też bardzo trafne wprowadzenie w perspektywę
wiary, w której ludzkie doświadczenie znajduje najpełniejszą interpretację”

– napisał Jan Paweł II w Liście do artystów.

I odniósł się w sposób znaczący do sztuki dźwięków:

„Kościół potrzebuje także muzyków.

Ileż utworów muzyki sakralnej zostało skomponowanych w ciągu stuleci
przez twórców przenikniętych głębokim zmysłem tajemnicy!”

Niech zatem ten medal będzie symbolem właśnie takiej, jakże istotnej – potrzeby.

Rektor Akademii Muzycznej w Krakowie

prof. Stanisław Krawczyński